

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX

Lapkritis — November 13, 1974 Nr. 85

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SIMAS TRIUMFALIAI UŽBAIGĖ ŠUOLĮ Į LAISVĘ

Po ketverių metų užtrukios skausmingos epopėjos, kuri sudrebino visą laisvąjį pasaulį, SIMAS KUDIRKA atvyko Amerikon. Jis atvyko kaip gėrio karžygys. Kaip nugalėtojas. Kaip mūsų mielas ir išsiilgtas svečias. Kartu su juo atvyko jo šeima ir tai didina džiaugsmą, stiprina triumfo jausmus.

Laisvas tarp laisvųjų, jis pradeda naują savo gyvenimo tarpsnį. Jo pastarųjų metų gyvenimas tapo visų gyvenimu. Jo pasakiškas šuolis į laisvę tapo simboliu, kuris ilgai išliks laisvės kovų ir kovų dėl laisvės analuose.

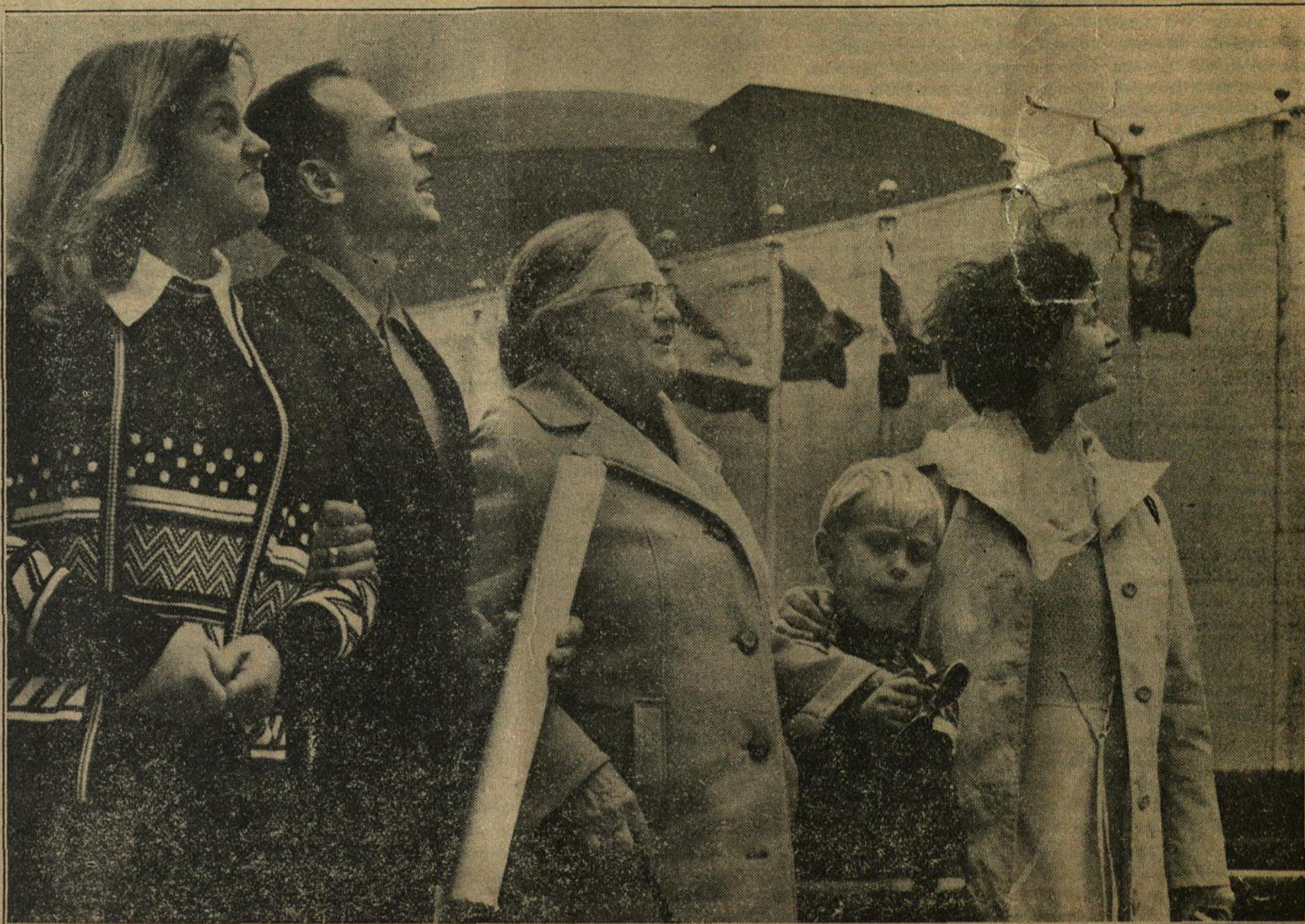
Prieš ketverius metus, 1970 metų pabaigoje mūsų didmiesčių centrus tvindė gausios demonstracijų eisenos, kilo virš galvų plakatai, verkė jauni ir seni. Tiek skaudaus dramatismo, ryškios neteisybės, pašėlusio brutalumo ir paneigos asmens laisvės ir patyčios iš žmogaus orumo, buvo sukaupta Vigilanto denio dramoje! Tai nebuvo vien lietuvių tautinės mažumos drama. Tai buvo visos milžiniškos, laisvę adoruojančios amerikinės visuomenės gėdos diena. 1970 metais gruodžio 6 d. The Washington Post pirmasis pavadino Simo Kudirkos išdavimo dieną: "day of infamy". Kiek vėliau tas pat dienraštis pavadino lietuvių išdavimą sovietų budeliams "moral bankruptcy".

Simo Kudirkos išdavimas įvyko 1970 metų lapkričio 23 d. Pakrančių Sargybai nepavyko įvykio nusišviesti. Latvijos, buv. pabėgėlio, Roberto M. Briezės nuopelnas, kad jis, ir prigrąšytas tylėti, išdavimo neužtylėjo, bet iškėlė aikštėn. New York Times paskelbė pirmas žinias apie išdavimą lapkričio 24 d. Tada dar nežinota Simo Kudirkos vardo ir pavardės. Buvo nusišviesti žinutė apie pavardę "Gruzde". Kitą dieną visame amerikiniame televizijos kanale jau prabilo apie lietuvių jūreivį, ieškojusi politinės prieglaudos ant Pakrančių Sargybos kuterio denio ir išduotą, po derybų dėl žuvininkystės teisių, sovietams. Kelias dienas vėliau amerikinė spauda buvo pilna rašinių apie tą įvykį. Aiškėjo aplinkybės, detalės, dundėjo vertinimai, komentarai. Aštros karikatūros, galingas laisvos spaudos ginklas, rodė Pakrančių Sargybą ir jos vadovus apgailėtinais kvailio padėtyje.

Lietuvių spauda talpino tragedijos aprašymus, sėdama davinius iš amerikiečių šaltinių. Netrukus prabilo Europa. Prasidėjo kongresinės pakomisės tyrinėjimas. Simo Kudirkos išdavimo byla tapo sunkios, lemtingos ir brutali skriaudos sinonimu. Kraštas, kur iškilo Laisvės statula, kviečianti visus ieškančius laisvės prie savo papėdės atmetę vieno nelaimingojo šauksmą.

Simo Kudirkos įvykis tapo laisvojo pasaulio reikalu. Dabar visas pasaulis gerai žino šiurpą sukeliančias išdavimo scenas, vykusias ant Vigilanto denio, ir tai, tarytum, ilgam isimintas filmas, ilgam atminty įsirėžusi knyga.

Per visą ilgą sovietinės tironijos viešpatavimo laiką, (Nukelta į 3 psl.)

News photo by Dan Farrell

Šią Simo Kudirkos su šeima nuotrauką įsidėjo per visą pirmą puslapį New Yorke išeinantis dienraštis Daily News lapkričio 8 d. laidoje. Nuotraukoje iš kairės: dukterė Lolita, Simas Kudirka, motina Marija Šulskienė, sūnus Evaldas ir žmona Eugenija.

SIMO KUDIRKOS PIRMOSIOS DIENOS AMERIKOJE

DIRVOS SPEC. KORESPONDENTO PRANEŠIMAS IŠ NEW YORKO

Kai š.m. lapkričio 5 dieną iš pat ryto radijo bangomis pakartotinai išgirdome, kad lietuvis jūreivis Simas Kudirka, prieš 4 metus nuo laivo Sovietų Sąjunga bandęs pabėgti į laisvę, atskrenda iš Maskvos į Chicago, buvo manoma, kad New Yorke jiems teks tik persėsti į kitą lėktuvą, todėl į Kennedy aerodromą pasitikti atvyko Generalinis konsulas A. Simutis, Vlko pirm. dr. K. Valiūnas, prel. J. Balakūnas ir būrys lietuvių, nes dėl vykusių balsavimų tą dieną daugelis nedirbo.

Lėktuvus nusileido apie 4 val. p.p. ir po užtrukusių patikrinimo ceremonijų pasirodė Simas Kudirka su žmona Eugenija, dukrele Lolita 14 metų, sūnum Evaldu 8 m. ir motina Marija Šulskiene 68 m. lydimi dviejų Valstybės Departamento pareigūnų nuo pat Maskvos, kurių vienas buvo newyorkietis lietuvis Algis Rimavičius, dabar gyvenęs Washingtone, labai sklandžiai atlikęs vertėjo pareigas JAV televizijos ir spaudos atstovams.

Kadangi Simo šeimai bi lietai buvo išpirkti į Chicago, o čia buvo kviečiamas likti, tai lydėjusieji pareigūnai patartė Simui, atvykusiam į laisvės kraštą, pačiam apsispręsti, kur norėtų dabar sustoti. Jis pasirinko New Yorką ir į savo namus nusivėžė dr. Rolandas ir Gražina Paegle, Locust, N. J.

Sekančią dieną, lapkričio 6-tą JAV televizijos ir spaudos atstovams atvykusiems į dr. R. ir G. Paegle namus, Simas per vertėją,

atsakinėjo į klausimus, nuosirdžiai dėkodamas visiems už tokį didelį rūpestį jo kančioms palengvinti ir dėtas pastangas išlaisvinti.

Jis sakė, jog sovietų propaganda visą laiką skelbia, kad JAV yra paraližuotas kraštas nuo stokos maisto, masinio bedarbių skaičiaus ir, kad fabriku vyresnieji stengiasi iš darbininkų išspausti paskutinį kraujo lašą dėl savo asmeniškų naudų, idant jie patys kiltų. Jis pabrėžė, kad, kuomet buvo grąžintas nuo U.S. Coast Guard cutter Vigilant 1970 m. lapkričio 23 d. sovietams, du kartu rusai bandė jį nužudyti vietoje. Kai tik rusai atėjo areštuoti tuoj bandė pasmaugti su elektrine telefonu viela, bet amerikietis sustabdė juos jėga atskirdamas. Ir, kai buvo atgal ant rusų laivo, jie bandė užmušti, kol kažin kas vienas ėmė šaukti, kad sustotų, nes jis turįs būti parvežtas atgal, — jaudinamasis pasakojo Simas.

Ir nuo tada, lygiai prieš keturis metus, Simas Kudirka pradėjo sunkią, laisvojo pasaulio žmogaus protu neįsivaizduojamą Sibiro koncentracijos stovyklų kankinimo kelią, nuteistas 10 metų. Kelia, kurį sekančią dieną, lapkričio 7-ją Waldorf Astoria viešbuty New Yorke JAV televizijos ir spaudos konferencijoj jų paklaustas kaip jaučiasi trumpai taip abipudino:

"Aš jaučiuos tartum ką tik palikau pragarą ir atvykau į saulėtą šviesią dieną". Čia ji pasveikino senatoriai Jacob Javits ir James Buckley. Simas anglų kalba

dėkojo visiems kuriuo nors būdu prisidėjusiems prie jo kančių palengvinimo iki šios laimingos dienos, kurią priartino tai, kad jo motina buvo gimusi Brooklyne, JAV ir tik šešių metų parvežta į Lietuvą. Tuo būdu geradarių pastangomis buvo pripažinta JAV pilietybė ir Simui.

Paklaustas, kaip yra Sovietų Sąjungos kalėjimuose, Simas atsakė, jog neįmanoma keliais sakiniais to apibūdinti. Tai yra daug blogiau, negu jūs pajėgiate įsivaizduoti, man trūksta žo-

džių tą išpasakoti, skaitykite Solženicino "Gulag Archipelago" ten viskas yra tiesa, kas parašyta. Be to, jis sakė, kad negalys šmeižti Sovietų Sąjungos, nes uždrausta, tačiau, aš nešmeižiu, o tik sakau tiesą, pabrėžė Simas.

— Ar kaliniai žino, kad yra Gulag Archipelago? — klausė žurnalistai.

— Žinojo, atsakė Simas, bet aš nežinau, iš kur ta žinia buvo atėjusi.

— Ar jūs nepykstat ant

JAV už išdavimą? — klausė kiti. Simas atsakė, jog ne.

Po konferencijos visa šeima buvo nuvežta į Angelų Karalienės lietuvių bažnyčią Brooklyne, kur jo motina buvo 1906 m. pakrikštyta. Kun. A. Petrauskas parodė metrikų knygą ir visi šeimos veidai spindėjo laimės šypsena, ką pastebėjo JAV žurnalistai.

Visą šį istorinį įvykį plačiai paminėjo New Yorko televizijos, radijo stotys ir spauda pakartotinai nupaskojo visą Simo Kudirkos odiseją.

Vokiečių-sovietų ūkinis bendravimas

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"So kann ich nich nach House fahren — Taip aš negaliu grįžti namo" — skundėsi Brežnevui Vakarų Vokietijos kancleris Helmut Schmidt. Dėl to, kad kaip ir kiti Kremliaus lankytojai, iš biznio su sovietais nieko nebuvo laimėjęs. Už sovietams daugiau negu vokiečiams reikalingą ūkinį bendravimą, Schmidtas norėjo išsiderėti didesnį Vakarų Berlyno surišimą su Vakarų Vokietija. Mat, pagal keturių didžiųjų valstybių sutarimą Vakarų Berlynas yra iš principo nepriklausoma vokiečių valstybė, kurios interesus gali atstovauti, bet ne būtinai turi, Vakarų Vokietija. Tokia formulė palieka laisvas rankas aiškinimui. Derėdamasi dėl ūkinio bendravimo, Bonnos vyriausybė visados stengiasi tam Berlyno susitarimui duoti platesnę prasmę (extensiven Deutung), o sovietai laikosi susitarimo raidės.

Dėl to Schmidtas viešnaig Maskvoje pereit mėnesio pabaigoje turėjo būti pratesta vienai dienai. Vietoje, kad važiuos apsižiūrėti į Kijevą, Schmidtas turėjo dar vieną pasikalbėjimą su Brežnevu, kurį jis pradėjo su aukščiau pacituotu sakiniu. Brežnevas pasisaukė Gromyko, kuris atsisakė padaryti principinių nuolaidų, bet buvo pasiruošęs kompromisams detalėse.

Trumpai tariant, Schmidtas viešnaig turėjo būti apvainikuota susitarimu Vokietijai tiekti elektros energiją. Iš pradžių buvo galvo-

jama tam reikalui Vakarų Sovietijoje pastatyti hidroelektros jėgainės (buvo kalbama apie Nemuną), bet vėliau sutarta, kad vokiečiai pastatys atominę energiją (sovietai turi daug urano) varoma jėgainę Kalingrado (Karaliaučiaus) srityje. Energija iš tos jėgainės bus tiekama Vakarų Vokietijai, kuri savo keliu galės

jei norės, perduoti Vakarų Berlynui. Tokia buvo sovietų pažiūra. Bona tačiau norėjo, kad toji srovė visų pirma eitų į Vakarų Berlyną ir iš ten į Braunschweigą Vakarų Vokietijoje, kas sovietams neleistų išskirti Vakarų Berlyno iš bendro tiekimo. Maža to, jei kartais elektros srovė iš Rytų nu-

(Nukelta į 2 psl.)

Vokiečių...

(Atkelta iš 1 psl.)

trūktų. V akurų Vokietija galėtų tais pačiais laidais iš Vakarų Vokietijos aprūpinti Vakarų Berlyną. Žinia, sovietai visados praktiškai galėtų srovės tiekimą nutraukti, bet tai jau būtų tiesioginis susitarimo sulaužymas. Už tat kancleris dabartinį susitarimą galėjo pavadinti dideliu dalyku: "Das ist eine grosse Sache".

Sovietams yra pagrindo to susitarimo laikytis, nes apamai imant Vakarų Vokietijos investicijos pas juos greitu laiku gali pasiekti apie 15-20 milijardų markių sumos. Vakarų Vokietijai biznis su sovietais nėra gyvybiniai svarbus, jos tarptautinėje prekyboje jis nesiekia nė 6%, tačiau tikinei būklei Vakaruose daugiau pašlijus, prekybiniai santykiai su sovietais galėtų praversti. Juk viska, ką tik vokiečiai gali tiekti, sovietai gali sunaudoti. Jei kas

praktiškai bizniui kliudo yra tik nuošimčiai už paskolą. Kaip mes jau minėjome, sovietai kaž kodėl galvoja, kad jie gali mokėti daugiausiai 6%. Tokiais nuošimčiais Vakaruose kapitalo nepasiskolinsi. Už tat sovietai ty liai sutinka, kad skirtumas tarp Vakaruose reikalaujamų 10-11% ir jų siūlomų mokėti 6% būtų įkalkuliuotas į pardavimo kainą, ją atitinkamai padidinant! Praktiškiausia formulė yra pastatyti sovietams įmone, kuri būtų apmokėta per tam tikrą laiką tiekiant jos gaminius. Taip susitarta dėl tos atominės elektros jėgainės. Kosyginas vokiečius nuste bino staiga jiems pasiūlydamas tokiom pat sąlygom pastatyti 12 milijonų tonų metus pajėgumo naftos rafinertiją ... Vilniuje.

AUTO ELECTRICIANS & AUTO MECHANICS & AUTO PAINTERS
DEFINITE EXP. NEEDED. SALARY IS OPEN. LIBERAL BENEFITS. MON. TO FRI.
FOREIGN CARS
ROLLSTON MOTORS
442 E. 92ND ST.
NEW YORK, N. Y.
212-427-6155 (83-87)

Ar Portugalija nuslys satelito orbiton?

BRONIUS AUŠROTAS

Prabėgusio mėnesio įvykiai Portugalijoje, kaip rašo paskutinėse laidose Time ir Newsweek savaitraščiai, ir tą patį komentuoją visa pasaulinė spauda ir radijo žinių tarnybos, pastūmė kraštą į kraštutinės kairės, beveik į prokomunistinės krypties šūnelį. Tas posūkis iš vidurio kelio į kairę, įvyko, kai jaunieji, karių idėjų apglūšinti karininkai išvertė iš pro-tempore prezidento kėdės gen. Spinolą. M at pastarasis buvo pasirengęs įvykdyti prezidentinius rinkimus, prieš pilnai susiorganizuojant socialistams ir komunistams. Tačiau prieš pat rinkimus karių pažūrų karininkai privertė Spinolą paskirti ministrų pirmininku kairių pažiūrų plk. Vasco dos Santos Goncalves.

Šių pastarųjų įvykių pasekoje dešiniojos Portugalijos grupės mėgino suorganizuoti masišką mitingą, kad tuo būdu parodyti savo ištikimybę ir paramą gen. Spinolai. Iš kitos pusės kairieji, vadovaujami komunistų, reikalavo, kad Spinola šį susirinkimą uždraustų. Ir per 48 val. buvo neaišku, kuri pusė laimės. Baimės pagauti komunistai pradėjo deginti savo narių sąrašus! Bet laimė nusigrėžė nuo Spinolos, kada vyr. štabo v-kas gen. Francisco da Costa Gomes atsisakė paremti Spinolą. Pastarasis nieko nelaukdamas atsistatydino, pareikšdamas per TV visai tautai, kad "visas kraštas yra pakeičiamas naują vergiją". Šituo buvo neabejotinai pasakyta, kad "į komunistinę vergiją".

Ir taip buvęs tik štabo v-kas generolas Costa Gomes pavojo prezidentu, gi ministeris pirmininkas liko kaip ir buvęs kairysis plk. Vasco Goncalves. Mat taip jau yra sutvarkyta, kad prieš išgalint pilnai anarchijai iš kurios išsivysto arba komunistinė ar dešinioji diktatūra, krašto val-

džio patenka apie valdymą neišmaną kariai.

Time savo X.28. laidoje rašė, kad abudu naujieji Portugalijos vadai-karininkai išsigando savo pačių taip lengvo laimėjimo. Jie kiekviena proga mėgina savo tautečius įtikinti, kad kraštas tikrai nenužengs anarchijos ir chaoso keliu, kaip kad pranašavo gen. Spinola. Juodu taip pat bando įtikinti NATO kraštų vyriausybes, kad nors Portugalija ir pasuko į kairę, bet nepavirs komunistine ir vykdys visas su Vakarais pasirašytas sutartis. Savo žodžiams priduoti daugiau svorio prezidentas Francisco da Costa Gomes apsilankė JAV ir buvo priimtas Amerikos prezidento Fordo. Gomes taip pat apsilankė ir JT, kur plenumė pasakė programinę kalbą.

Time savaitraščio korespondentas samprotuoja, kad šiuo metu Portugalijos valdžia balansuojama tarp generolo Costa Gomes ir jo generalinio štabo karininkų bei plk., ministro pirm. Vasco Goncalves. Pastarieji teigia, kad gen. Spinola buvo stabdis krašto progresui. Įvedamose naujovėse Spinola težiūrėdavo į tautą ir su mišima. Gi dabartiniai vairotojai sutaria visuose frontuose, siekdami krašto dekolonizacijos, demokratijos įgyvendinimo ir Portugalijos pažangos.

Teigiama, kad šių tikslų abu kariai siekia vieningai, nes juos rišanti sena draugystė: juodu kartu yra tarnavę Angoloje ir kartu vertę Caetano vyriausybę š.m. IV.25. Ir nors Spinola buvo pradžioje pastatytas prieš valdžios vairo, bet didžioji jaunų karininkų dalis beveiki, kad vadovaudų Costa Gomes.

Ar Portugalija, balansuodama tarp dviejų polių - kairiojo ir dešiniojo - sugebės likti dešiniojo itakoje parodysi gal jau ir ne taip tolimai ateitis.

HARDFORDIEČIAI PUIKAVOSI GINTARAI

Spalio 13 d. kultūrinių org. vadovybės surengė pagerbimą Jurgiui Pekaičiui, kuris be pertraukos jau 25 metus vadovauja įvairiems chorams, talkininkauja visam kultūriniam judėjimui. Būdinga, kad jo žmona čia gimusi lietuvaitė, šeimos motina yra choristė, solistė, todėl ir šis pagerbimas buvo J.I. Petkaičių šeimos.

Į pagerbimą - pietus atsilankė daugiau 200. Pagerbimo vadovu buvo dr. A. Stanaitis, kuris savo įžvalgiais žodžiais pasakė pagerbimo kaltininko nuveiktus darbus ir pakvietė visus sudainuoti ilgiausiu metu. Tai gi, per 200 'choristų', paliudijo, kad vietoje dainininkų netrūks ta. Maisto patiekalai bent 3 kartus buvo pagardinti V. Žukausko tinkamai parinktais, įvairiausių juokų priskoniais. Prisiklausę, prisijuokę savo garsiu plojimu atsidėjo V. Žukauskui.

Gausius atstovai sveikino Petkaičius sukakties proga ir visi reiškė norą, kad jie išvertų, dar kitus 25 metus, o ženklą dėkingumo - organizacijos išteikė lietuvių apdailos albumą ir voka, kuriame buvo pelno likutis, tai lyg atlyginimas už nuplėštus batus per 25 metus.

Abu Petkaičiai, dar jauni, energingi, o iš šonų priauganti šeima, bausus būrys giminių, eina visą laiką tuo grublėtu lietuvių keliu. Pagerbiman gausus atsilankusių skaičius byloja, kad Petkaičių šeima, visų lietuvių tikrai mylima.

Spalio 26 d. vakare lietuvių skubėjo į Hartfordo Lietuvių Klubą, kur vyko LB metinis koncertas. Prieėjimo visi gavo programą. Programos viršelis labai geras, su spalvota vėliava, vytimis, tautinių kryžiumi, Gedimino stulpais, šūkiu "Gyvenk Lietuvai" ir rūtos šakelė. Visa suderinta ir labai prasminga.

Programai pildyti buvo

pakviestas iš Montrealio 'Gintaras'. Vakaro programą pradėjo vietos LB pirm. P. Zabulis, Pasveikinęs atvykusius, pristatęs 'Gintarą', kvietė gerėti programą.

Gintariečių 50 išsirikiavo scenoje, priekyje salės. Ap-siginklave: beržiniais trimtais, rageliais, birbynėmis, skudučiais, lumzdeliais, kanklėmis, tabalais, skrabalais, tai lyg kovos būrys, nugalėti tamsą, ir pasėti džiaugsmą. 'Gintaras' žavus savo išvaizda, apsirengimu. Jis mums išpildė 27 dalykėlius. Visa tai buvo mūsų tautos gelmių dvasiniai deimantukai. Vienos dainos mus nunešė į Žemaitiją, kai antros nukėlė į Dzūkiją prie Nemunėlio, kur piemenukai, taip neužmiršdami raliudavo, savo pačių darbo dūdelėmis.

'Gintaro' ansamblio vad. Z. Lapinas, vokalinės dal. I. Kličienė, šokių H. Lapinienė, atžalyno - R. Lapinas. Vadovybė yra 'Gintaras' - dūša ir kūnas. Kiek jie čia pasišvenčia, kiek įveda savo gyvenimo valandų, tai nei vienas iš mūsų nebūsime pajėgūs, to suskaičiuoti, įvertinti. Jie visi dirba "Vardan tos Lietuvos!"

Į koncertą atsilankė per 300, bet mano linkėjimas visoms lietuvių kolonijoms, kad jos švensdamos savo reikšmingus minėjimus paskviestų, tą lietuvių pasididžiavimo ansamblį 'Gintarą'.

Hartfordo LB valdyba, jos talkininkai, surengdama, praveddama aukšto lygio koncertą, nusipelnė iš dalyvavusių dėkingumo.

Alfonsas Burneika

OPPORTUNITY FOR PHYSICIANS
For a small joint accredited J.C.A.H. Hospital serving a community 50,000 plus. In a wholesome crime free area, good school systems, and Multiple Churches.
General Practitioners, Orthopedic Surgeon, Pediatricians.
Apply call or write to: Administrator
WARREN COUNTY GENERAL HOSPITAL
Sparta, Rd.
McMinnville, Tenn. 37110
615-473-3131 (83-86)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues, Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

WANTED JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED MAINTENANCE MACHINISTS

Must be fully qualified to operate engine lathes, milling machines, shaper and other usual machine shop equipment.

Required to do general maintenance work in the plant.

Steady employment with regular overtime. Good hourly rate plus excellent fringe benefits and pleasant working conditions.

Apply in Person:

HAMPDEN PAPERS, INC.

100 WATER ST., HOLYOKE, MASS. 01040 (85-88)

TIME FOR A CHANGE

Prefer a small organization with a personnalized atmosphere. See us.

We have an immediate opening for 2nd Shift Supervisor. Applicant should be experienced on Draper looms with Unifil.

We also offer training for weavers and loom fixers. When fully trained, the job pays \$4.00 for loom fixer & \$3.50 for weaver. Premium for working 2nd shift 15c per hour, for 3rd shift 30c per hour.

We offer a steady job and excellent benefits. Successful trainees will be sent to Draper for advance training.

Call collect (201) 859-6400 as for Leo Beland
Weekdays 8 a.m.-12 Noon or 1-5 p.m. (85-88)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE SET-UP AND OPERATORS

For DAVEN PORT and BROWN & SHARP
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. 1ST & 2ND SHIFTS

Excellent opportunity, paid holidays and medical plan.

Apply call or write to: PLANT MANAGER

4 PINES BRIDGE RD.

THE BRISTOL SOCKET SCREW CO.

BEACON FALLS, CONN. 06403

203-888-0504 (85-94)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY'S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

RVS MODERNIOS KOPLYCIOS

Viesėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiromerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Ne-spausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skel-bimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

SIMUI KUDIRKAI
LAISVĘ PASIEKUS

Simo Kudirkos ir jo šeimos atvykimas į Jungtines Amerikos Valstybes, kada didelėmis pastangomis ir nuolatiniu spaudimu pavyko pašalinti teises ir politines kliūtis, buvo laukiamas jau prieš porą savaitių, bet realizavosi tik š.m. lapkričio 5 d., kada amerikiečių visuomenės dėmesys buvo sukauptas ties tačien vykusiais visuotiniais rinkimais ir jų išdavų vertinimu. Bet ir tokiu atveju televizijos tinklai rado progą ir reikalą jo atvykimą perduoti visam kraštui. Juo toliau, tuo daugiau žinių apie jo atvykimą ir pirmuosius žingsnius jiems naujame gyvenime paskelbė radijas, televizija ir didžioji amerikiečių spauda. Panašiai kaip buvo prieš ketveris metus, ilgai ir dažnai minint "lietuvio jūrininko tragediją ant Vigilant laivo". Eiliniams įvykiams niekad tiek dėmesio neskiria.

Žinių perteikimo skubumu mes negalime lygintis su amerikiečių viešosios informacijos priemonėmis. Dažnu atveju jos mus pralenkė ir, be abejo, ne kartą ateityje jos bus greitesnės už mus. Tai vienas dalykas. Kitas dalykas yra tų žinių tikslumas. Ir čia reikia pastebėti, kaip Dirvos skaitytojai jau įsitikino, mes pirmavome informacijos tikslumu ir pilnumu. Skelbėme tai, kas buvo kelių šaltinių patvirtinta, kad skaitytojas gautų neabejotinai tikrus faktus. Juos jis ir sulaukė. Daugiau patirsime — daugiau nuolatos informuosime.

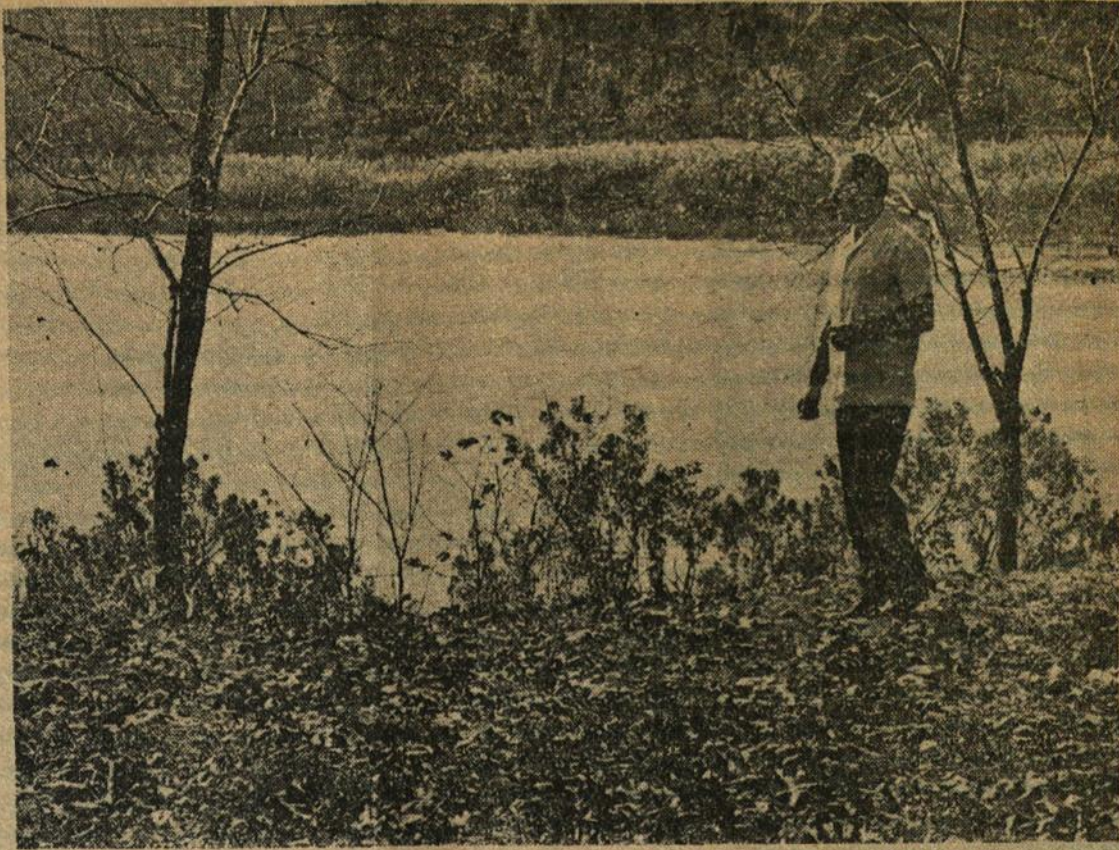
Simo Kudirkos su šeima įsikūrimą šiame krašte amerikiečiai vadina laiminga jo dramos atomazga. Syki padaryta skriauda atitaisyta ir svajota laisvė pasiekta. Bet kartu jie pripažįsta, kiek daug skausmo, vargo ir sunkumų turėjo šios dramos herojai išgyventi per tuos ketveris metus pavergtoje Lietuvoje ir sovietinėje santvarkoje, neužmirštant didžiausių pastangų, atsidėjimo ir pasiaukojimo šiaip vandenyno, kad šandien jie jau nebemato spygliuotų vielų ir nebelaukia pavojaus jų saugumui ir gyvybei. Nei ketverių metų siaubas, nei dabartinis džiaugsmas žodžiais neišsakomi greitosiomis. Todėl tenka palaukti, kad laikas apgydytų žaizdas, o naujoji aplinkuma grąžintų prarastas jėgas, kad laisvasis pasaulis išgirstų A. Solženicino Gulago salyno papildymą bei sunaikinti pasmerktą, bet iš mirties nagų laimingai išstrūkusio didvyrio asmeninį patvir-tinimą.

Taip, Simas Kudirka šandien džiaugiasi laisvė, kuri prieš ketveris metus jo buvo pasiekta, bet tuojuo pat žiauriai atimta. Ne vienas iš pavergtos Lietuvos ir kitų rusų pavergtųjų kraštų yra laimingiau tą pačią laisvę pasiekęs, ne vienas dar pasieks ar bus specialiai atsiųstas, kad ją neva nusivilytų grįžti. Tarp jų ir Simo Kudirkos ligi šiolei nebuvo

nei panašumo nei palyginimo Daugelio metų įkalnimo ir fizinio sunaikinimo grėsmėje tik didžios dvasios asmenybės išsilaiko nepalūžusios. Taip ir Simas Kudirka jį teisiame sovietiniame teisme 1971 m. gegužės 17-20 d. Vilniuje į klausimą, ar jis prisipažįstas kaltu, ryžtingai atsakė: "Ne, aš nelaikau savęs kaltu, nes aš neišdaviau savo tėvynės Lietuvos. Rusijos, šiandien vadinamos Sovietų Sąjunga, aš nelaikau savo tėvyne". Toks pat kietas ir tvirtas jis išsilaikė koncentracijos stovyklos kankynėse, nes kitaip jis nebūtų buvęs kalinamų politinių kalinių sąrašė, kurį Sacharovas įteikė Brežnevui ir Nixonui, badaudamas reikalavęs juos išlaisvinti. Kaip toks, jis prilygsta didiesiems visos žmonijos laisvės kovotojams, kartu iškėlęs lietuvių tautos laisvinimo ir Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atkūrimą naujon plotmėn. Tie dalykai nebelaikomi vien išsivijios politikavimu: jais gyvena pavergta tauta, drįsdama viešose demonstracijose reikalauti savo teisių. Sovietiniu požiūriu tai baustinas nusikaltimas, bet pasirodo, kremliaus mūrai nėra nepajudinami.

Kudirkos gelbėjimas sujungė lietuviškąją išsiviją, jos ryžtingam siekimui įgyvendinti nieko netrūko: nei sutarimo, nei pasiryžimo, nei pagaliau įtakingų asmenų daug reikškusios pagalbos. Kas kaip ir kiek padarė, iš dalies žinome, iš kitos dalies negalime ir negalėsime sužinoti, nes kol rusai savo vergijoje tebe-laiko mūsų tautą, būtų netik neprotinga, bet kartu ir pragaistinga reikalauti visu to kovos paslapčių ir panaudotų priemonių viešo išdėstymo. Bet būtume neteisingi, jeigu išsivijios pastangas vertindami apskritai, nutylėtume tris šios bendrosios akcijos pradininkus, prie kurių jau vėliau prisijungė visi kiti. Čia išskirti yra: latvis Robertas M. Brieze, pirmasis iškėlęs Vigilant laivo tragediją viešumon, rašytojas ir žurnalistas Jurgis Gliauda, savo nuostabių darbštumu per pusantro mėnesio sukūręs Simo knygą ir ėmęs savo straipsniais laikraščiuose žadinti lietuvių išsiviją ir JAV kongresmanas Wayne L. Hays, Valstybės Departamento organizacijos ir užsienio operacijų pakomitečio pirmininkas, per dešimt dienų po įvykio pradėjęs ir nedelsdamas užbaigęs oficialų įvykio tyrimą. Nors to tyrimo išvados, kaip jis pats, po keletos mėnesių buvdamas Clevelande ir kalbėjęs Vasario 16-sios minėjime, privačiai pastebėjo, dėl nepaprasto tam tikrų sluoksnių spaudimo, formulotos ne taip, kaip iš tikrųjų turėjusios būti padarytos, tačiau jo tyrimas praskynė kelią į oficialiasias įstaigas, kurių pagalba turėjo lemiančios galios.

Simo Kudirkos buvimas

Simas Kudirka pasivaikčiojimo metu prie ežero Locust, N.J.

Associated Press Photo

SIMAS UŽBAIGĖ ŠUOLĮ Į LAISVĘ...

(Atkelta iš 1 psl.)

į laisvąjį pasaulį skverbiasi narsieji, kurie tais išbėgimo aktais, protestuoja prieš vergystę — fizinę ir dvasinę. Prasiveržia pasauliui garsūs asmenys (J. Stalino dukrė), atbėga beveik anoniminiai prasiveržėliai — bet unikumas yra Simo Kudirkos drama, kurios prigimtis idrėskė laisvosios Amerikos laisvės globą, sukėlė ant kojų milžinišką laisvosios medijos armiją ir, kartu, visą Amerikos visuomenę.

Įvykis pripildė milijonų dvasią deginančiu apmaudu, sunkiu nusivylimu ir kietu klausimu: "kodėl jis išduotas? kodėl taip nehumanistiškai? kas kaltas?"

Į tą klausimą, pilnai, de-ja, neatsakė kongresiniai tyrinėjimai. Išsisteisimų ka marilėje vieni mėtinėjo atsakomybę kitiems. Ir vis kal-tininkas buvo kažin kur netoli, bet už sekančių durų. Taiklūs spaudos rašinių ant-galviai čiažė kaltininkus: "Admirals put fish ahead of defector", "Asylum denied", "Nixon deplores defector bungle", "Of fish and freedom"...

"Remember the Vigilant", mušė per nervus multimilijoninė spauda. Ir senatorius Barry Goldwater rašė (1970.12.20 — The L.A. Times): "The Coast Guard cutter's refusal to grant asylum to Simas Kudirka was a surrender to tyranny". Tai buvo žodžiai, tarti už visus ir tilpę visų širdyje. Spaudos puslapius pasiekė garsi prezidento reakcija: "Outrageous!"

Lietuvių visuomenėje iškyla tam tikros esmės memorialiniai siekiai: pavadinti kuterį Vigilant Simo Kudirkos vardu, (šiam A. Gustaičio ir J. Gliaudos projektui oficialiai pritarė 14 kongresmanų), pristatyti Simą Kudirką kandidatui Nobelio taikos premijai (Alg. Gustaičio), pavadinti Simo vardu gatves ir aikštes, spon-taniškai steigiasi grupės ir būreliai Simo Kudirkos vardui įreikšminti. Tarp jų iškilo, surado našios veiklos me-

mūsų artumoje paskatins išsiviją glaudesnėn vienybėn, kaip tai įvyko jo gyvybės gelbstint ir jam laisvės siekiant. Be abejo, jis padės mums orientuotis ir pasirinkti tikrąjį kelią, kada tenka ir teks apsispręsti, kokia mūsų laikysena ir kurie darbai tarnauja okupantų peršamiems vad. atlydžiui ir bendravimui ir kas iš tikrųjų stiprina patriotinius lietuvių tautos sieki-mus. Ir štai šiuo atžvilgiu Simo Kudirkos atvykimas gali būti reikšmingesnis, negu šiandien dažnas gali įsivaizduoti. (al)

todus, atsiekė pasigėrėtinų rezultatų "Simui išlaisvinti komitetas".

1970 m. gruodžio 10 d. Chicago Tribune paskelbė, kad S. Kudirkos giminės gyvena Massachusetts valstijoje. Tai suteikė naujų dimensijų išlaisvinimo bylai. Laikui bėgant buvo atrastas Simo motinos pilietybės kazusas.

1970 metų pabaigoje ir pirmame 1971 metų ketvirtyje laisvasis pasaulis neturėjo nė minimalinių žinių apie budelių pagrobta Simą. Įdomu, kad tais mėnesiais Vilties leidykla išleido S. Rūkienės tremties atsiminimų antrą tomą "Sugrįžimas į laisvę". Ar tas supuolimas nėra, greta atsiktinumo, savotiškos prognozės ženkle? Lietuvių spaudoje vis rodėsi titulinis knygos sakiny "Sugrįžimas į laisvę", greta apmaudingų detalių apie Simo išdavimą.

1971 metais Vilties leidykla gavo žinią iš rašytojo Jurgio Gliaudos apie jo rašomą knygą, Simo Kudirkos išdavimo tragediją. Leidykla sutiko su autoriaus teze dėl šio cause celebre esmės: pasaulio sąžinė sukrėtė įvykis įvertinamas lietuvių akimis.

1971 m. sausio pabaigoje leidykla gavo rankraštį ir netrukus knyga pasiekė skaitytojus, įvyko gausių auditorijų pristatymai. Pirmoji ir padidintoji knygos laida buvo išparduota per vieną mėnesį. Tai Vilties leidyklos talka Simo Kudirkos išlaisvinimo idėjai. Už kelių mėnesių knyga pasirodė anglų kalba (Mandell Books, Inc.).

Simo Kudirkos pasaulinės reikšmės epopėja pradėta 1970 m. lapkričio 23 d. jo istoriškų pareiškimų: "My dear comrade. I will up down of russians ship and go with you together". Ta epopėja apvainikuota skausingo laimėjimo laurais. Simas ir jo šeima gauna ir gaus nesuskaitomus sveikinimus. Atližo priekaištai visaaamerikinei sąžinei. Mūsų širdis pripildė šviesus patistikėjimas principu, kad gėris nugalės blogį.

Redakcijos ir pavieniai asmenys rinko ir sukupė daugybę medžiagos, iškarpu, nuotraukų, net knygų. Tai medžiaga laisvės kovų archyvu lentynoms. Tuo tarpu gyvenimas atsigrįžo į mus savo skaidriu, viltingu veidu: SIMAS TRIUMFALIAI UŽBAIGĖ ŠUOLĮ Į LAISVĘ.

Simo Kudirkos žodis
New Yorko lietuviams

Lapkričio 10 d., sekmadienį, per Laisvės Žiburio radiją New Yorke Simas Kudirka pirmą kartą turėjo progos prabilti laisvojo pasaulio lietuviams.

Noriu karštai sveikinti sakė Simas Kudirka, visus lietuvius šiaipus Atlanto, išvengusius Sibiro platybių, šalčio ir mirties rusų koncentracijos stovyklose, kalėjimuose ir kitokioje priespaudoje.

Noriu padėkoti už tokias dideles pastangas mano ir šeimos išvadavimui.

Noriu palinkėti, kad būtų netoli diena, kada galėsime vyksti, ne kaip tremtiniai, bet laisvi, giedodami Lietuvos himną.

Noriu perduoti ir savo šeimos padėką, už suteiktą mums paramą tebesant anapus 1970-1974 metais. Turiu karštą ačiū ir tiems amerikiečiams, kurie prisidėjo prie mūsų žygio ir žadinimo tautos dvasios.

Toliau Simas Kudirka klausiamas kaip jautėsi, kai buvo paleistas į laisvę, paaiškino: "Rugpjūčio 23 d. paleido netikėtai. Pranešė, kad tarybinė vyriausybė pasigailėjo. Palydėjo į laisvę vienas kapitonas, nuvežęs į Maskvą įsodino traukinin Klaipėdon. Visa tai atrodo svajinančiai, bet nebuvau tik-

ras, kad nepašauks vėl dienos ar nakties metu ir nepasakys, kad tavo laisvė jau baigiasi.

Ar tada teko susitikti su Sacharovu asmeniškai?

Ne, bet aš pažįstu rusų laisvės kitus kovotojus, jie žinojo apie mano sugrįžimą ir be abejo jie pranešė Sacharovui, o tas į laisvę paleido žinią.

Ar žinojote, kad Jums pripažinta buvo JAV pilietybė?

Ne, tik truputį viena kartą užsiminė, dar kalėjime esant, kad, jei norėsiu, galėsiu išvykti į Ameriką, nes mamytė gavo JAV pilietybę, bet aš tuo visai netikėjau būdamas bėlaisvėje.

Koks yra atvykimo tikslas?

Aš esu bėglys, tremtinys. Tikslas: nevaikščioti po kavines, restoranus, barus ir kitur. Pirmiausia noriu aprūpinti šeimą, į normalias vėžes įstatyti gyvenimą, kad galėčiau savo vaikus leisti mokytis į lietuvišką mokyklą, kad ta mokykla būtų katalikiška, katalikiško atspalvio, kad jie, kaip ir aš, nenukryptų nuo tikėjimo. Esu paprastas žmogus ir tikiu, kad čia nepažįsiu. Ir visada prisiminsiu anoj pusėj palikusius tebevargstan-

čius brolius. Ir stengsiuos kiek galiu prisidėti ir rūpintis, kad jie nenuskėtų alkoholio bangose, kuris yra ten šiuo metu labai paplitęs.

Kaip kaimynai reagavo į Jūsų išvykimą?

Šių dienų Lietuvoje yra kelios grupės. Viena atsida-vusi okupantui, visokių kartų, visokio amžiaus, net žengiančių į karstą. Kiti, tiems kuriems yra alinami smegenys ir kurie tuo tiki, jie gerokai niekam nelinkę, nelinkėjo ir man. Bet liko daug žmonių, norėjusių mano gero ir džiaugėsi, kad galėjome ištrukti į laisvę. Procentais nusakyti sunku, nes kiekvienas negali tiesos pasakyti, ką jis galvoja, reikia turėti užsidėjus kaukę. Didžioji dalis, ypač paprasti žmonės, kolūkiečiai, baudžiauninkai, su džiaugsmo ašaromis palydėjo mus į laisvę.

Gal esate giminė Vinco Kudirkos?

Atrodo ne. Man pagrįdą davė mano tėvukai, mamytė, nebūtinai reikia būti gimine. Pagrindą davė Nepriklausomos Lietuvos mokykla, bažnyčia. Galima sakyti, iki 1944 metų vis dar buvo kitoks gyvenimas, nes vokiečių okupacija nebuvo tokia, kaip rusų, bolševikų.

Kaip jautėtės gražinamas nuo laivo?

Supratau, kad gražinimas buvo doro žmogaus neapsižūrėjimas, o niekšo apšifuotas, apgalvotas žingsnis. Ar galėjo JAV pilietis žinoti kokios mintys gimė rusų kapitono galvoje, kai mane apkaltino vagiu, išplėšusiu seifą, paėmusiu jo pinigus ir t.t. Argi amerikietis galėjo juo nepatikėti. Dėka šios klaidos buvau surištas, įmestas į valtį. Žengus lemtinę žingsnį į laisvę, kelio atgal nebebuvo. Tik kovoti ir stengiausi atsilaukyti prieš kelis vyrus, kurie stengėsi mane užmušti, išmušti iš pusiausvyros, užkūsti man su narkozu burną, kad lengviau susidoro-tų. Matydamas pabaigą iš visų jėgų kovojau. Dalį tos kovos aš užmokėjau trim metais ir devyniais mėnesiais kalėjime ir dabar, jūsų pagalba ši kova buvo laimėta ir turiu laimės su jumis dabar kalbėti, džiaugtis. Dirb-sime bendrai. Stengsiuos ir aš įdėti bent menką plytelę į šį pasaulį. Padėti išgelbėti pasaulį nuo bolševikinės grėsmės. Linkiu visiems laimės iš visos širdies! — baigė Simas.

JAV LB Krašto valdyba dėkoja visiems padėjusiems Simui Kudirkai ir jo šeimai atvykti į JAV, o ypačiai R. Briezei, drąsiai iškėlus Simo Kudirkos tragedijos faktą, lietuvių studentams Clevelande, savo pavyzdžiu išvedus mases į gatves demonstracijoms, Bostono lietuvių komitetui, garsinus Simo Kudirkos šuolį į laisvę, rašytojams Jurgiui Gliaudai ir Algiiui Rukšėnui, įprasminus Simą Kudirką literatūros kūriniuose, Seamen's Education Federation, American for Simas ir šių sąjūdžių vadovams D. Kezienei, dr. R. Paegle ir jo žmonai Gražinai (Kulikauskaitei) prisidėjusiems prie gelbėjimo akcijos. Didelė padėka priklauso JAV prezidentui G. Fordui ir JAV senetoriams ir kongresmanams besirūpinantiems S. Kudirkos išlaisvinimu.

WANTED 1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
MILLING MACHINISTTURRET LATHE OPERATOR
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. No trainees: 3 to 5 years experience to qualify. Excellent benefits.
ROBINTCH INC.
3421 Old Vestal Rd.
Vestal, N. Y. 13850
609-729-9381

Iš dail. V. Vaitekūno parodos atidarymo Detrote kultūriname centre š.m. lapkričio 3 d. Kairėje dail. V. Vaitekūnas ir dešinėje rengėjų Balgijos ir Gabijos tuntu atstovai — Danguolė Jurgutienė ir Česlovas Anužis.

J. Urbono nuotrauka

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

IDOMI PASKAITA

Spalio 27 d. Kultūriname Centre Detroito inžinierių ir architektų skyrius suruošė paskaitą, kuri praėjo dideliu pasisekimu. Atsilankė 110 detroitiečių. Pradžioje, ALIAS skyriaus vardu, Vacys Urbonas pasveikino taip gausiai susirinkusius svečius pasiklausyti paskaitos. Pristatydamas paskaitininką, inž. Jurgį Mikailą, priminė, kad jis liepos pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje bekeliaudamas po vakarų Europą aplankė Austriją, Italiją, Šveicariją, Belgiją, Olandiją. Įvairiomis aplinkybėmis ir progomis susitiko nemažai lietuvių ir susipažino su jų visuomenine veikla. Dalyvavo 21-moje Europos Lietuvių studijų savaitėje, kuri įvyko rugpjūčio 4-11 dienomis Morsbach, Šveicarijoje.

Paskaita — „Išpūdziai iš kelionės po Vakarų Europą“ buvo pailiustruota ekrane judamais paveikslais ir išsamiais paaiškinimais. Viena valanda ir 20 min. paskaita buvo labai gerai paruošta, įdomiai perduota ir dalyvių labai šiltai priimta.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lietuvos Kariuomenės 56-ųjų metų atkūrimo iškilmingą paminėjimą rengia jungtinės organizacijos: šauliai, savanoriai, birutininkės ir ramovėnai. Minėjimas įvyks lapkričio 24 d. sekmadienį, 10:30 val. šv. Antano parapijos bažnyčioje už žuvusius savanorius, karius, šaulius ir už kitus laisvės kovotojus bus atlaikytos gedulingos mišios.

12:30 val. Lietuvių Namuose, 3009 Tillman St., įvyks akademija, paskaita ir meninė dalis. Taip pat bus pagerbti veteranai savanoriai ir ramovėnai ir pabaigoje bendri pietūs.

Meninę dalį atlieka solistė Danutė Petronienė ir St. Butkaus mergaičių kanklių ansamblis.

Rengimo Komitetas kviečia Detroito ir apylinkių lietuvių atsilankyti į šį iškilmingą minėjimą bažnyčioje ir Lietuvių Namuose.

PASKIRSTĖ PELNĄ

Prezidento A. Smetonos sukaktį paminėjimo komitetas gautą pelną paskirstė taip: Lietuvių Fondui \$200.00, Lietuvių Kambariui Wayne State Universitete įrengti \$60, laikraščiams: Dirvai, Draugui ir Naujienoms po \$25, Kariui ir Keleivui po \$10.

Spaudos sukaktį minėjimo komitetas savo posėdyje įvykusiame lapkričio 3 d. likusį savo pelną taip paskirstė: laikraščiams Dirvai, Draugui ir Naujienoms po \$40, Radio valandėlėms: „Lietuvių Balsas“ ir „Lithuanian Melodies“ po \$25.

ALT S-gos DETROITO SKYRIAUS 25 METŲ JUBILIEJUS

Š. m. gruodžio 1 d., sekmadienį, Lietuvių namuose, 3009 Tillman g-vė, Detrote, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Detroito skyrius švenčia savo gyvavimo 25-rių metų sukaktį čia tvarka:

12 val. dienos dailės darbų parodos atidarymas. Joje dalyvauja savo meno darbais Jurgis Baublys, Pranė Balandienė, Dalia Čechuraitė, Jonas Gaižutis, Albinas Grišaitis, Juozas Jasiūnas, Antanina Jonynienė, Austė Pečiūraitė, Sofija Petravičienė, Aleksandras Stauskas, Danguolė Jurgutienė, Irena Vizgirdaitė, p. Viršukvienė ir Juozas Virškus. Parodą organizuoja ir tvarko J. Gaižutis ir Alb. Grigaitis. Tęsis vieną dieną.

12 val. 45 min. iškilmingas posėdis ir meninė dalis. Programoje: posėdžio atidarymas, pranešimas iš skyriaus veiklos, Tautinės Sąjungos pirm. E. Čekienės žodis, Rasos J. Baužaitės baletas, Astos Šepetytės fleitos muzika, Aida Petersonaitė klarneta, aktorius Karolio Balio dailės žodis.

Pietūs apie 2 val. 30 min. Jų metu sveikinimai. Pietums auka 5 dol., bilietai gaunami prie įėjimo, pageidaujama apie dalyvavimą pietuose pranešti ligi š. m. lapkričio 24 d. telf. 861-5975 St. Šimoliūnui, arba telf. 547-2859 J. Švobai.

Nors 25-rių metų laikotarpis nėra ilgas, bet vis dėl to užima visą ketvirtį šimtmečio. Pavarčius skyriaus protokolus ir raštus, randi, kad per tą laiką skyriaus valdybų, komisijų ir atskirų narių atlikta graži ir svarbi darbų lietuviškos kultūros, politikos ir visuomeninės veiklos baruose. Be to, skyrius ir jo atskiri nariai aktyviai jungiasi su kitomis lietuvių organizacijomis į bendrą darbą lietuvių ir Lietuvos labui. Beveik visi skyriaus nariai aktyviai dalyvauja kitose lietuvių organizacijose, dirbančiose gerą lietuvišką darbą, dažnai užimdami vadovaujančias vietas ir pasiimdami atsakingas pareigas.

Todėl nuoširdžiai kviečiame visus ALT S-gos Detroito skyriaus narius ir buvusius narius su šeimomis ir pažįstamais dalyvauti skyriaus šventėje. Taip pat maloniai kviečiame visus Detroito lietuvių organizacijų pirmininkus, valdybas, narius ir visus Detroito ir jo apylinkės lietuvių atsilankyti į Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus jubiliejų.

ne šventę, parodant bendrą lietuvišką solidarumą. Ap-saugai tą dieną bus samdoma policija nuo 11 val. 30 min. ligi 6 val. p. p. (j. š.)

Chicago

PLIAS IR ALIAS SUVAŽIAVIMAS

Padėkos savaitgalį, Chicagoje, įvyks Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos XII suvažiavimas Lietuvių Tautiniuose Namuose. Lapkričio 28 d., ketvirtadienį, bus suvažiavimo ir parodos atidarymas. Po to seks simpoziumas: „Išsivys profesinės organizacijos maksimalinio naudingumo modelis“ (inž. J. Danys, dr. M. Vygantas, dr. J. Rimšaitė, dr. A. Nasvytis). Pirmoji diena bus užbaigta susipažinimo vakariene.

Lapkričio 29 d., penktadienį, po pietų bus skaitymos 3 paskaitos apie Lietuvą „Lietuvos žemės turai“ — geol. B. Saldukienė, „Demografinės tendencijos Lietuvoje“ — dr. Z. Rekašius, „Griežtieji ir gamtiniai mokslai Lietuvoje“ — dr. R. Vaisnys. Po paskaitų seks simpoziumas: „PLIAS -ALIAS dabartis ir ateities perspektyvos“ (inž. D. Šatas, dr. K. Čampė, arch. A. Kerelis, inž. V. Volertas). Tą pačią dieną Moterų Pagelbinis Vienetas, vadovaujant L. Lapienei, organizuoja ekskursiją šeimos nariams į Balzeko muziejų, Sears Tower ir kitur.

Lapkričio 30 d., šeštadienį, pietų metu bus skaitoma paskaita apie „Lietuvos ir išeivijos literatūros lygio ir kultūrinio įnašo sugretinimą“ — A. T. Antanaitis. Po pietų seks 2 paskaitos: „Žmogaus įtaka miesto klimatui“ — dr. R. Viskantas, „Didieji Ežerai Amerikos ūky“ — dr. L. Bajorūnas. Vakare renkamas į banketą su menine programa ir šokiais.

Gruodžio 1 d. suvažiavimas užbaigiamas sekmadienio pamaldomis Jėzuitų bažnyčioje, Jaunimo Centre.

Posėdžių metu, šalia einaujančių reikalų, bus diskutuojama Sąjungos aktualieji klausimai, kaip Sąjungos vardo keitimas, Ūkinių studijų centro veikla, kartotekos projekto tęsimas ir kt.

Tikimasi įvairių gamtinių sričių profesionalų bei studentijos entuziastingo prisijungimo prie inžinierių ir architektų. Dabartinė 1972-1974 m. Centro Valdyba, susidedanti iš inžinierių ir įvairių gamtinių, vadovaujama okeanografo dr. P. Mažeikos, ypatingai rūpinosi Sąjungos augimu ne tik šiaurės Amerikoje, bet ir kituose kontinentuose. Buvo sudaryta kartoteka, kuri bus papildoma ir tikslinama ateityje. Nesuspėjusieji išsiųsti kortelių galės jas įteikti Suvažiavimo metu, kartotekos informacinio stalo talkininkams. Sąjunga turi palankiausias sąlygas apimti, visuose pasaulio kraštuose dirbančius, įvai-

Programos atlikimo metu. Prie pianino Margareta Branson-Izdūnytė, Kristina Švarcaitė ir toliau sėdi p. Kikutienė.

ST. LOUIS LIETUVIAI RUOŠIASI

DVIGUBAI ŠVENTEI

ALTS-ga visada, kiek tik sąlygos leidžia, galimai prasmingiau paminėti svarbesnius įvykius mūsų tautos istorijoje ir prisimena tuos asmenis, kurie vienokia ar ki-

rių realiųjų sričių specialistus, nors dabartinis vardas ir skamba kiek ribotai.

Laukiame gausaus kolegų ir jų šeimų dalyvavimo iš visur.

Birutė Saldukienė

NAUJAS ANATOLIJAUS KAIRIO DRAMINIS VEIKALAS

KARŪNA

Istorinė drama — poema iš Mindaugo laikų — nuo 1237 iki 1263 metų — parašyta eiliuota kalba ir susideda iš trijų savaimingų dalių.

Pirmoji dalis — Karūnos pavasaris, 3 v. legenda, vaizduoja Mindaugo kovas į karūną. Antroji dalis — Karūnos žiedai, 3 v. drama, apima krikšto, karūnacijos ir jau suvienytos valstybės problemas. Trečioji — Karūnos vaisiai, 3 v. tragedija, sprendžia Mindaugo mirties, o kartu ir Lietuvos tragediją.

Viso KARŪNOJE yra 9 veiksmų, 27 paveikslai, prologas ir epilogas, 318 puslapių, kietais viršeliais, didelio formato, meniškai iliustruota ir gražiai išleista. KARŪNA tinka vaidinti, skaityti, deklamuoti mokyklose, parengimuose, minėjimuose, graži, taisyklinga ir vaizdi kalba. Tai vertinga dovana švenčių, vardadienių, gimtadienių, mokyklos baigimo ar bet kuria kita proga savo vaikams, anūksams ar draugams, lietuviško teatro darbuotojams.

KARŪNĄ išleido knygų leidykla DIALOGAS. Kaina \$6.50 su persiuntimu. Galima gauti DRAUGE, DARBININKE, KELEIVYJE, MARGINIUOSE, VAZNELIŲ PREKYBOJE, TERROJE, įvairiuose spaudos kioskuose ir pas platintojus, arba užsisakyti tiesiai iš leidyklos tokiu adresu: Leidykla DIALOGAS, 8457 So. Pulaski Rd., Chicago, Ill. 60652.

tokia veikla su jais buvo neatskiriama susirišę.

Š.m. lapkričio mėn. sueina 56 metai, kai buvo paskelbtas Pirmasis Lietuvos Kariuomenės organizuoti ša kymas. Su šiuo laikotarpiu neatskiriama yra surištas ir A. Smetona, buvęs pirmuoju ir paskutiniu Lietuvos Respublikos Prezidentu.

ALTS-gos St. Louis skyrius šią didelę — dvigubą šventę: Liet. Kariuomenės atkūrimo ir A. Smetonos 100 gimtadienį ruošiasi paminėti lapkričio 23 d. 7 val. Fisher restorane, Belleville, Ill. Kviečiami šiam parengimui pritariantys lietuviai atsilankyti. Įėjimas vel-tui.

Mes labai pageidaujame ir kviečiame lietuvišką jaunimą jungtis į mūsų veiklą. Gražų patvyrį turėjome minėdami skyriaus įsikūrimo 15-kos metų sukaktį, kai Rima ir Margareta Izdūnytės, Dalia Grybinaitė ir Rita Švarcaitė pasireiškė savo pamėgtoje meno srityje: viena pašoko, kita padainavo, trečia padeklamavo, o ketvirtoji parodė, kad ji turi jau gana prityrusias rankas skambinti pianinu.

Tą programą surežisavo M. Kikutienė ir R. Izdūnis.

Sąjungos valdyba ir svečiai programa buvo labai patenkinti.

Paskutinėmis dienomis net du mūsų skyriaus nariai atsidūrė ligoninėje. Bronius Tiškus turėjo gana komplikotą akies operaciją. o Jonas Miliukevičius dar tiriamas. Abiems linkime greito pasveikimo. (rg)

DIE MAKERS
Experienced in small progressive dies only. Union shop. All benefits. No overtime. company paid benefits and steady employment. Convenient Northeast Detroit location.
Apply Employment Office
9 a.m. to 3 p.m.
WOODAL INDUSTRIES INC.
7565 E. McNICHOLS
DETROIT, MICH.
An Equal Opportunity Employer (83-90)

WANTED ELECTRICIANS
Journeymen or 8 years related experience \$4.70 per hour, plus overtime. company paid benefits and steady employment. Convenient Northeast Detroit location.
Apply Employment Office
9 a.m. to 3 p.m.
WOODAL INDUSTRIES INC.
7565 E. McNICHOLS
DETROIT, MICH.
An Equal Opportunity Employer (83-89)

TOOL AND DIE REPAIR
Need a man experienced in large progressive dies to take charge of afternoon shift. Excellent company benefits.
CENTER MFG. INC.
990 — 84TH ST.
BYRON CENTER, MICH.
616-878-1537
(83-85)

COLD HEADERS
Experienced supervisors and operators. Needed by a growing suburban Nut manufacturer.
For All Shifts.
Excellent pay and fringe benefits
Call John Hartz — 313-647-2100
INDUSTRIAL AND AUTOMOTIVE FASTENERS INC.
3200 W. 14 Mile Rd.
Royal Oak, Mich.
(83-84)

Tapkite knygos 'TAUTINĖS MINTIES KELIU' mecenatu ar rėmėju

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINEI SĄJUNGAI
87-80 96th St.
Woodhaven, N. Y. 11421

„Tautinės minties keliu“ knygą užsiprenumeruoju kaip
☐ mecenatas\$100.00
☐ garbės prenumeratorius\$ 50.00
☐ prenumeratorius rėmėjas\$ 20.00

(Čekius rašyti National Lithuanian Society of America, Inc. vardu).

Pridedu čekį sumoje \$.....

Pavardė ir vardas

Adresas

ILGIAUSIAI IŠLIEKANTI DOVANA!

Kalėdų dovanoms išleidžiama daug pinigų mažaverčiams daiktams, o kodėl nepasirinkti niekada savo vertės neprarandančių dovanų?

● LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 36 tomų (šios dienos vertė apie \$600.00) parduodama tik už\$299.00
● VINCO KREVĖS RAŠTAI, 6 tomų (šios dienos vertė apie \$60.00) parduodama tik už\$25.00
● MŪSŲ LIETUVA, 4 tomų (šios dienos vertė \$100.00) parduodama tik už\$42.00
● ENCYCLOPEDIA LITUANICA (Lituanistinė Enciklopedija anglų kalba), 6 tomų (šios dienos vertė \$200.00) parduodama tik už\$120.00

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA
395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, U.S.A.
Telefonai: darbo metu (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759

KŪRYBA IR MOKSLAS

'DAR NEIŠSEKUSIOS VERSMĖS'

Aldonos Stempužienės koncerto proga

ANTANAS NAKAS

Vėlinių vakare, viešnia iš Clevelando, Chicagoje drauge su D. Lapinsku atliko išsidėmetiną dainų ir arijų rečitalį.

Koncertą suruošė Santaros-Šviesos organizacija, kuri savo veikloje pasižymi originalių paskaitų, koncertų, bei kitų parengimų organizavimu.

A. Stempužienė su koncertais yra aplankiusi daug mūsų kolonijų, dainavo sveitintaučiams ir daug kartų mūsų lietuviškoje operoje Chicagoje. Dainuoja jau 20 metų. Patirtis didelė, plati ir šakota. Sakoma, kad patirties mokyklėje nėra atostogų. Neturi jų ir mūsų dainininkė. Patirtis formuoja žmogų būti geresniu arba kartesniu. Prigimtis skatina į karštingai veikti planuoti, gyventi tik dainos pasaulyje, kuris jai taip reikšmingas, kaip mums gailūs oras. Dar nepasibaigus vienam koncertui, ji planuoja jau skirsti Pietų Amerikon, Australijon. Vidinis nerimas veikti, bėgti, skristi, veržiasi kaskadomis, kaip norvegiškas vandenkritis iš aukšto kalno į gilius fiordo vandenį.

Recenzantai per 20 metų prirašė daugybę visokeriopų pastabų apie jos dainavimą, tad dabar, po tiek metų, šio koncerto proga, nedėstu pradėti skaičiuoti solistės šonkaulių bei diafragmos išsiplėtimo galimybes, balsinių stygų privalumus bei jų vibraciją sekundžių tikslumu. Tokia proga lengviausiai būtų nusirašyti programos tekstą ir pastatyti tašką.

Nenorėčiau šio koncerto atlikėjams statyti altoriaus bei mažinti jų savimi pasitikėjimą, o gal paliesti ir išdidumą. Žinau, kad recenzuodamas koncertą, turėčiau būti bent 20 kartų didesniu žinovu, filosofu, poetu už pačius koncertantus, tačiau su širdgėla turiu prisipažinti, kad mano nuodėminga prigimtis linkusi geresniam menininkui 'apkalbėti', o 'naminis', gyvenantis mano buto tamsiame užkampyje, trina rankas ir kikeną, vis pastumdamas mano alkūnę su plunksna rankose parašyti ne taip kaip priderėtų geram recenzentui parašyti...

Šio laikraščio skiltyse jau esu pastebėjęs, kad rudenį moterų kerėjimams neturiu jėgų atsisipirti. Tai kaip gi galėčiau atsilaikyti Stempužienės dainų burtams? Koncerto pirmojoje dalyje jaučiausi važiuojąs Cadillacu, lygiu keliu, sėdintis minkštame fotelyje, o antrojoje koncerto dalyje kaip važiuojąs per gruodą automobilį be spiruoklių. Tik skirtumas buvo besiklausant S. Šimkaus 5 liaudies dainų.

Borokinio stiliaus 15-16 simt. kompozicijos Peri, Falconieri, Purcell, Scarlatti, Caccini dainininkė atliko labai subtiliai. Ypač gražiai praskambėjo Purcell iš operos "Dido and Aeneas" (K. Ostrausko vertimas) daina ir Caccini "Amarilli", kurioje dainininkė sukaupė skaidrią, permatomą frazuotę su gražia melodine linija. Šios dainos priminė tolimos praeities vystantį, bet dar gyvą kvepiantį žibuoklių buketėlį. Mezzosopranas skambėjo ramiai kaip taurus smuiko garsas, be forsavimo, natūraliai ir prasmingai. Neblogesnės buvo ir 2 pasakutinisios arijos iš "La Giacconda" ir "L'italiana in

Algeri". Šumano 10 trumpų dainų iš "Dichterliebe" ciklo, buvo malonu pasiklausyti. Jei dar pridėti 2-joje dalyje S. Šimkaus kaikiurias labai vykusias dainas, tai čia ir pasibaigė solistės savarankiškumas ir žavus dainavimas. D. Lapinsko puikus

temperamento ir ambicijos dėka, pritiktų atlikti pirmąsias tamsių jėgų, burtų, karmeniškos neįstikimybės, magijos, Valpurgijos nakties, prisotintos patetikos personažų roles. Bet kaip nėra kur dainuoti, tai visos estrados geros.

Sol. Aldona Stempužienė

akompanavimas, nors ši kartą labiau šaltokas, liko atmintyje.

Vėliau solistei teko rungtis su Bražinsko ir Lapinsko moderninėmis raudomis bei dainomis. Solistei čia nevisada buvo paskirta pirmaujanti rolė. Čia jai teko dalintis su kompozitorių sumanymais akompanimento painiavose. Ypė blankiai praskambėjo idomos ir gražios Bražinsko raudos, kurių Marcelijaus Martinaičio, tarybinio poeto (gim. 1936 m.) ir Maskvoje įvykusio jaunųjų poetų festivalio laureato, tekstai programoje nebuvo atspausdinti. Motinos rauda, adant žuvusio sūnaus pirštine, klausytojų auditorijai, vėlinių vakarą, abejojant tarybinio poeto kryptimi ir eilėraščių turiniu, nesukėlė jokio gilesnio pasigerėjimo. Gal dėlto ir kitos raudos labiau išblaskė pirmosios koncerto dalies gražius ispūdžius. Bražinsko raudos savo harmonija ir idomos kompozicijos ir jei būtų atspausdintos eilėraščių tekstas, solistės nuodėmės pastangos gal būtų įvertintos šilčiau.

Solistės narsūs pasisakymai spaudoje prieš koncertą dėl publikos ir dėl recenzentų bandymų ją išsprauti į kokius nors rėmus iki šiol buvę nesėkmingi. Tai dalinai tiesa. Tenka pripažinti, kad mūsų solistės amplua (vaidmuo), prie geros jos nuotaikos labai keičiasi ir platėja. Ji gali atlikti estradines kompozicijas ir reikalui esant padainuoti net pačio Liuciferiaus sūnaus kr. iškėstų baliuje, o kita rytą nueiti į bažnyčią ir pamaldžiai pagiedoti "Andante Religioso".

Tačiau visgi ji yra tipiška operinio žanro dainininkė. Tik kalbėdama - bravuruoja. Jei būtų nuolatine lietuviška opera, tai ji savo

Pasitikėdama savim solistė galvoja, kad jai esą lengviausiai išpildyti primityvias liaudies dainas. Šio koncerto pasirinktas repertuaras parodė, kad liaudies dainas sunkiausiai atlikti. Daug kas priklauso nuo kompozitorių sugebėjimų, ko kia harmonija 'apvilktos' paprastos liaudies dainos ir kokia melodinė linija joms duota. Bražinsko ir Lapinsko dainoms solistei prireikė net pulto su gaidom ir teko kartais su persvara pianisto pasidalinti vaidmenimis. Solistės vaidmenį gerojai nublukino sudėtinga atonalinė, net galima pasakyti improvizacinė dainų harmonija prie kurios, jei būtų pridėti elektroninės muzikos garsai raudų ir dainų visuma nebūtų nukentėjusi.

Abiejų kompozitorių darbais labai artimi. Ten kur neužtenka abiejų rankų pirštų, ten akordai spaudžiami ranka atstumu nuo kumščio iki alkūnės. Bražinsko raudos idomas kūrinius. Lapinskas geras, jautrus ir muzikalus akompaniatorius, tačiau drauge su Bražinsku ekstravagantiškas, nesivaldantis, pilnas fantazijos, kuri nuveda jį į akligatvių kraštutinius. Kompozitorių muzikales mintis taip sugeba suskaldyti, kad vėliau nepajėgia jų sujungti ir ką nors labiau prasmingo supinti. Jo ankstyvesnės kompozicijos 'Mergaitės dalia' ir 'Septynios Vienatvės', 'Maras' reto grožio kompozicijos. Lapinsko naujas, skirtas savo artimiesiems 'Bolyvera' (Balys vera), dar neužbaigtas dainų ciklas, su kuriu jį idomi kompozicija. Tačiau kompozicinės priemonės neimponuojančios.

Amerikiečių kompozitorius Henry Cowell (gim. 1897 m.) išrado "garsų puokštę", kurios akordai fortepijono klaviatūroje išgaunami suduodant per kla-

SU RAŠYTOJU MYKOLU SLUCKIU PO LITERATŪRINĘ STRATOSFERĄ

ST. PERMINAS

Sovietinis rašytojas Mykolas Sluckis rašo lietuvių kalba. LTSR kūrybinių sąjungų savaitraštis 'Literatūra ir menas' kontroliuoja, tarp kitų ir sovietinius literatus, kurie rašo lietuvių kalba. Nei Mykolo Sluckio raštuose, nei 'Literatūra ir menas' veikimo platformoje, nėra nė kvapo to, ką mes nuo amžių vadiname lietuviškumu, lietuvių tautos reikalu. Ir sovietinėje literatūrinėje stratosferoje, kurios pasiekia pasižymėję sovietiniai rašytojai, nėra nė kvapo to, ką laisvasis pasaulis vadina literatūra.

Sovietuose literatūra yra tam tikra režimo propagandos funkcija, ir ne daugiau. Kas mano kitaip, tokiu būdu nėra vietos 'kūrybinės sąjungose'. Toks stovi, netgi, įstatymo niekintojo padėtyje, jeigu prasimanys savaip rašyti arba savaip piešti. Pavyzdį matėme Maskvoj, kur dailės parodą triuškinio buldozeriai...

Rašytojas Mykolas Sluckis yra nuopelnų turis režimo adoptuotos literatūros veikėjas. Jis teikėsi parašyti 'Literatūra ir menas' savaitinukui platų, keturių skilčių pamokslą: ką jis patyręs savo žanro literatūra berašydamas? Tai jo straipsnis: "Prie darbo stalo -- apsakyminių patirtis, romanisto patirtis".

Tačiau, arčiau pažvelgus, randame, kad Mykolas Sluckis rašo apie patirtį, kaip kuo sekmingiausiai operuoti sovietinio socrealizmo sferoje. Autorius rašė apsakymus, pagarsėjo keliais romais, turi sovietinio rašytojo prestižą. Jis kalba su aplombu, su tam tikru pretenzingu narcizizmu (savęs gerbimu), su nuostaba, skirta savo parašytiems veikalams. Visas tas rašinys nepristato Mykolo Sluckio kuklaus asmens padėtyje, bet pretenzingo ir savimylės pozėje.

Parinkęs straipsniui išviršiniai kuklų, neva nuodėmų stilių: papasakosiu aš publikai, kaip rašau, kaip siužetą randu, kaip medžiagą naudoju, autorius neišlaiko straipsnio vientisumo. Jis prisipažįsta, kad autobiografinis elementas sudarė ir tėsudaro siužetų užuomazgas. M. Sluckis dedasi įvaldęs vidinio monologo metodą, įvaldęs ir samprotavimų racionalumą, atėjęs į psi-

chologizmą, apreiškęs lyrinį impulsą.

Paprastai apie rašytojo kvalifikaciją parankiau kalbėti kritikai, ne pačiam autoriui apie save. Tačiau, ten, kur M. Sluckis nutolsta nuo prisistatymo motyvų ir pasisako, kaip sugauna siužetą, autorius atrodo nuoširdesnis dėlto ir rašinys dvelkia prisipažinimu, ne išieškota poza.

Vienus siužetą jis išvystė iš žmonės sugauto posakio. Kitus sugavo savo atsiminimuose. Jam sekasi, prisipažįsta autorius, tirštinti moralinę ir didaktinę veikalo pusę ("Laiptai į dangų"). Jis mėgsta uždengti veikalo lyrizmą. Jis mėgsta rašyti 'stichiškai', neretai 'ekspromtu'. Jis prisipažįsta, kad 'prozininkui, linkusiam į lyrizmą, sunku racionaliai išdėstyti medžiagą'.

Prozininkai gerai žino, kad 'chaotiškumas' bei 'lyrizmas' atpalaiduoja autorių nuo kompozicijos ieškojimų, nuo veikalo racionalių karakų. Chaotiškumas ir lyrinis padažas žymėjo ir pirmuosius lietuvių prozininkus, jų tarpe pav. J. Paukštelį. Po Putino jau nebuvo leistina šitaip rašyti. Metodas, apie kurį su simpatija atsiliepia M. Sluckis, kaip besakyti, yra archaiškas metodas, vykusiai pateisinąs autoriaus skubotumą, arba jo profesinį nepasiruošimą.

Neilgai besidairant, tokį autorių atrandame dabartinių sovietinių 'korifėjų' gretose. Tai Alfonsas Bieļauskas ir jo siaubingai-palaidos konstrukcijos knyga: "Mes dar susitiksime, Vilma". Dėstymo chaotiškumą pridengia 'modernizmo' etikete. M. Sluckis toliau pažengęs konstruktavimo keliu, bet jo prozą žudo tariamas lyrizmas ir už plaukų prie lubų pritemptas 'psichologizmas'. Nėra prozoje didesnių nuodėmių, kaip konstrukcijos neįtikimybė ir lyrizmo sachariniškumas.

Mykolas Sluckis produktų ir gerų intencijų autorius, kiek tai liečia pastangas keisti paviršutiniško vaizdavimo metodą.

Bet esminis vaizdavimo metodas yra ta mirtina liga, kuria sovietinė literatūra serga. Dėl tos ligos sovietinė literatūra negali sukurti veikalo, kuris sekmingai būtų kotiruojamas laisvos pasaulinės literatūros pasaulyje. Stratosfera vis lieka aprėžta, ribota, panaši į tą, kurioje kosmonautas Gagarinas ieškojo Dievo ir nera-

do. Apie tai byloja M. Sluckio pasisakymai, kurie žiauriai niveliuoja jo norą būti idomiu ir našiu savo rašte:

"Apsakymas, mano nuomone, turėjo demaskuoti fašistų piktadarybes Didžiojo Tėvynės karo pradžioje..."

"Degiau neapykantą fašistams, žavėjaisi tarybinio kario herojiškumu..."

"Vidiniai impulsai sekmingi tuomet, kai kūriniui suteikiamas didaktinis krūvis..."

"Literatūra... suinteresuota, kad išgalėtų socializmo pergalę..."

Pakile su M. Sluckiu į sovietinę, literatūrinę stratosferą, deja, atrandame banalinę ideologinę makulatūrą, apsprendžiančią sovietinės raštijos turinį.

III JAV IR KANADOS TEATRO FESTIVALIO REPERTUARAS

LAIKas: 1974 m. lapkričio 27-30 ir gruodžio 1 dienomis.

VIETA: Jaunimo Centras, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill.

1. Trečiadienis, lapkričio 27 d., 8 v. v. — atidarymas. Anatolijaus Kairio 3 v. futūreska

MANO SENELIS.

Režisuoja Darius Lapinskas. Vaidina Chicagos LB Jaunimo Teatras.

2. Ketvirtadienis, lapkričio 28 d., 5 v. po piet. Kartojama trečiadienio programa.

3. Penktadienis, lapkričio 29 d., 8 v. v. Vinco Kudirkos 6 paveikslų satyra VIRSININKAI.

Scenai pritaikė Jurgis Jančkus. Režisuoja Andrius Cieminis. Vaidina Rochesterio Jaunimo Teatras.

4. Šeštadienis, lapkričio 30 d., 8 v. v. Vytauto Alanto 3 v. komedija SIAPUS UŽDANGOS.

Režisuoja Alena Dauguvietytė - Kudabienė. Vaidina Hamiltono Dramos Grupė AUKURAS.

5. Sekmadienis, gruodžio 1 d., 2 val. po piet. Jurgio Gliados 3 veiksmų drama NAKTIS.

Režisuoja Dalila Mackialienė. Vaidina Los Angeles Dramos Sambūris.

6. Sekmadienis, gruodžio 1 d., 6 v. v.

ŽYMENŲ VAKARAS.

Programoje: Režisierių pagerbimas, aktorių pristatymas, žymenų įteikimas.

Skulptoriaus Vlado Vildžiūno sukurtos didžiųjų Lietuvos valdovų statulos Vilniaus 650 metų sukakties proga. Statulos išstatytos Vilniuje. Jos skirtos Mindargui, Gediminui ir Vytautui pagerbti. Šią nuotrauką išdėjo New York Times spalio 26.

JAUNIŲ DIENOS KARIBŲ PAKRANTĖJE... (2)

Nuotraukos: Inž. ALFONSO PAULAUSKO
Paaiškinimai: JÜRATĖS STATKUTĖS DE ROSALES

Venezuelos Jaunimo Sąjungos organizuota stovykla buvo suskirstyta į dvi dalis: vaikų dienos (nuo 7 iki 12 metų) ir jaunių dienos (nuo 12 metų).

Vaikams išvykus, tos pačios dienos popietį suvažiuo į lietuvių Jaun. Sąjungos stovyklą „Jauniai“. Vienas kito dar nepažįsta, vieni geriau lietuviškai kalba, kiti vos susikalba ar net visai lietuvių kalbos nemoka. Lyg baiminamasi viens kito, jaudinasi nedrąsiai... Stovyklos vadovas, centre, išdėsto kietą stovyklos programą: kėlimasis 6:30 (kas nesikels bus ištrauktas iš lovos ir įmestas į baseiną), tvarkos palaikymo darbai, paskaitos, pratimai būreliui, sportas, maisto gaminimo prievolės, tautinių šokių pamokos, lietuvių kalbos tobulinimas ir t.t. Prievolių ir darbų yra tiek, jog nedrąsumams nebėlieka laiko.

Paskaitų yra daug. Paskaitininkus jaunimas pats pasirinko ir pakvietė dėstyti. Paskaitų temos buvo parinktos pagal jaunimo pageidavimus: „Lietuviško jaunimo paskirtis išeivijoje“ – skaitė mok. J. Kukanauza; „Baltų tautiniai šokiai“ – J. Statkutė de Rosales; „Lietuvos istorijos raida“ – inž. A. Paulauskas. Inž. J. Mažeika kalbėjo apie „Maironį, jaunimo poetą“. Girdint šią puikią paskaitą ir regint įtemptus klausytojų veidus, prisiminiau vieną kun. St. Ylos sakini: „... Maironis... buvo vadinamas tautos dainium, lietuvių poetų karalium, o tautai atgavus laisvę jaunesniųjų poetų buvo nuvainikuotas ir užmarštin skandinamas. Dabar jis vėl karaliauja Lietuvoje ir išeivijoje“.

Jaunimas susiskirstė į pratybinius būrelius. Dainų būrelių buvo du, jie tarp savęs lenktyniavo. Dainų būrelis Nr. 1, atokiai įsitaisęs, kartoją pasirinktas dainas. Dainininkų tarpe kai kurie nemoka lietuviškai, tad kiti jiems aiškina žodžių prasmę ir mokina taisyklingai žodžius ištarti. Įsijungus į chorą, nebaisu yra pradėti, o pradėjus, netrukus atsiranda noras bandyti lietuviškai kalbėti. Iš klaidų niekas nesijuokia, nes visi jie vienodai su ta lietuvių kalba grumiasi. O dainos jų skamba gražiai, net labai gražiai, vietomis gana patetiška: „... tik-tai ne šiandien, tik-tai ne šia, toli nuo savo tėvų namų...“

Dainų būrelis Nr. 2 irgi savo paslaptis turi. Be dainų dar ruošia mažą vaidinimėlį, planuoja praveisti prie laužo žaidimus. Dar trečias būrelis ruošia sekanti vakarui filmų rodymo programą, ir prie viso to, stovykloje, nenumatyta susiorganizuoti mergaičių kvintetas. Vakarami gavo si pilni staigmenų, nuotaikingi, gyvi, pagrazinti spektakliais ir žaidimais, dainomis ir akordų muzika. Po slapto dienos pasiruošimų, po ilgų pasiruošimų, štai pasibaigė vakariene, uždegamas ant jūros kranto laužas ir... pradeda byrėti dienos triušo vaisiai, visa tai, kas per dieną buvo išmokta.

Porai dienų praėjus, visi jau yra susidraugavę, juokai ir dainos trykštė trykštė iš visų stovyklos kampų. Čia, keturi dainininkai pilnu balsu traukia „buvo gera gaspadinė... ha-ha-ha... ha, ha, ha...“. Matyt triukšmo buvo daug, nes iš aplinkinių vietovių atėjo vietiniai žmonės pasižiūrėti, kas toje stovykloje dedasi. Be to, gretimą miestą venezueliečiai jaunuoliai pasiūlė stovyklautojams su jais sulošto futbolo rungtynes. Mūsikiškai daug negalvoję, linksmiai sutiko, nes iškyla į gretimą miestą ir proga pasportuoti viliojo.

„Ei, vyrai, kas nori važiuot futbolą paspardyti? Išvažiuojame už pusvalandžio“. Atsirado dešimt savanorių. Neturi jie nei tinkamų rūbų, nei batų, niekad nėra drauge lošę, nes tų lietuviukų esama iš trijų skirtingų miestų. Išvažiuo jie linksmiai, o kai nuvažiuo – net nutirpo iš išgąscio. Paaiškėjo, kad teks lošti su žinoma pajūrio rajono rinktine. Anie yra gerai susižaidę, turi jau daug laimėjimų. Buvo net paruošę trofėjų: „Venezuela prieš Lietuvą“. Gi lietuviams dar teko improvizuoti skolintis du žaidėjus. Gal iš desperacijos, tautinės garbės gynyba tapo tokia svarbi, kad po ypatingai kieto lošimo lietuviai laimėjo 5 goliais prieš 2. Grįžę į stovyklą, dar susijaudinę, išprakaitavę, fotografavosi su laimėtu trofėjumi. Trofėjus dabar stovi Lietuvių Namuose, Caracase.

Gėlininkystės būrelis tariasi. Pratybiniai būreliai, suskirstę jaunimą mažomis grupėmis ir sujungę juos į bendro uždavinio atlikimą, daug prisidėjo prie tarpusavio suartėjimo ir susidraugavimo. Šias septynias mergaites metų bėgyje skiria šimtai ir net tūkstančiai kilometrų. Stovykloje jos susidraugavo, surado bendrus interesus. Pratybinių būrelių buvo įvairių. Vieni jauniai mokėsi margučius dažyti, kiti pasirinko lietuvišką virimą. Dar kiti pasirinko tautinius šokius, dainas, ar čia regimą gėlininkystę. Lietuviško virimo pamokose teko matyti nemažą berniukų. Kituose būreliuose maišėsi maždaug po puse berniukai ir mergaitės, išskyrus gėlininkystės būrelį, kuris pritraukė tik mergaites.

■ laiškai Dirvai

LTV BALIUS LAPKRIČIO 17 D.

Š.m. spalio 30 d. Dirvoje Nr. 81 p. J. Slajus rašo apie Lietuvius televizija. Kas Chicagoje ir apylinkėse nežino, kad LTV tokia labai mylima ir reikalinga. Tai liudija rėmėjų skaičius ir aukotojai. Visa bėda su programos

vedimu. Geresnis talentas be pinigų nepajuda, o jaunieji nedrįsta. Niekas nenori aukotis iš idėjos. Jei aš per 8 m. aukojau si surengdamas 25 programas, tai kodėl kiti tuo pavyzdžiu nepasieka. Dirbčiau toliau, jei mano

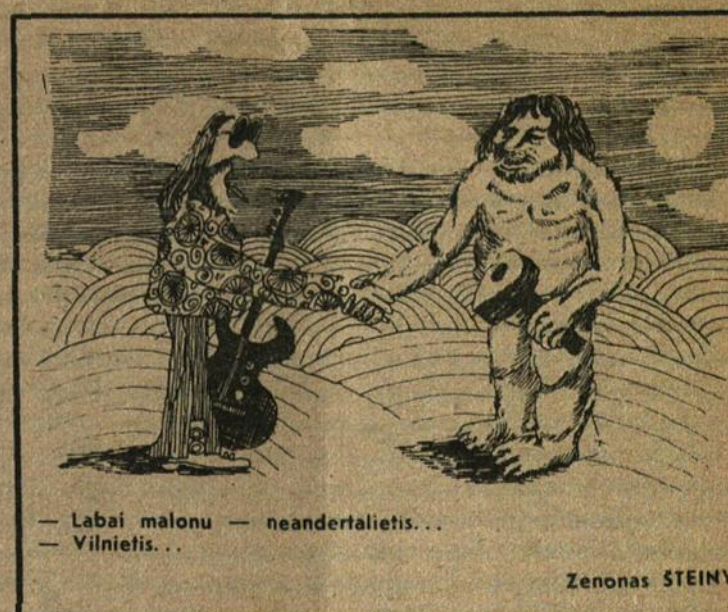

Atsisveikinimas yra skaudus. Niekas nenori namo važiuoti, paskutinių stovyklos akimirkų veidai yra tragiški. Pirmą kartą artimiau suėjęs, jaunimas stovykloje pajuto, kad jis sudaro vienetą, kad jis yra tam tikra lietuviška jėga. Suvažiuo jie savo iniciatyva, tvarkėsi kaip patys išmanė, be vyresniųjų intervencijos. Kai kurie net važiuo į stovyklą prieš tėvų valią, nes tėvai bijojo vaikus leisti į vien jaunimo organizuojamą stovyklą. Dabar, prieš išsiskirstant, jaunuoliai viens kitam žada vėl suvažiuoti, vėl susitikti. Stovyklos administratore prisega kiekvienam stovyklos ženklą – atminimą.

„Eisim broleliai namo, namo...“ Atsisveikinimo daina yra jaudinanti. Susikabinę rankomis, nuleidę galvas, jaunuoliai detonuoja, gaida rėžia ausį, kai kurių balsai visai nutrūksta. Keli jaunesnieji atvirai verkia. Vyresniųjų tarpe, iš tolimo Maracaibo atvykęs aštuoniolikametis Edis man prataria: „Tai buvo gražiausios mano gyvenimo dienos. Naktimis čia net negalėjau užmigti, tik galvojau ir galvojau...“ Gal todėl jie taip aštriai išgyveno atsisveikinimą, kad stovyklos laikas buvo trumpas, – per trumpas. Vos viena savaitė.

Jų pačių akimis...

— Labai malonu — neandertalietai...
— Vilnietis...

Zenonas STEINYS

ISIDEMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje „JIB Haartplege-Lotion“ preparatas sulauko plaukų stiklinę, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralų plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygai. JIB Medicine Ltd. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei. 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

sveikata leistu.

Lietuvių Televizija yra gera pradžia jaunam talentui. Aš džiaugiuosi dirbes ir kartu įvesdamas savo dukrą, kuri nuėjus į universitetą galėjo drąsiai užpildyti žinių lapą ir baigus kursą, gavo darbą komunikacijoje u-te. Todėl tėvai ir jaunimas, išnaudokite progą, laivinkite savo talentus, bandykite. Tik per darbą ir triūsą galime prasimušti į kitą gyvenimą.

Čia dar norėjau atkreipti dėmesį Dirvos skaitytojų, į vieną p. J. Slajaus klaidą. Vienoj vietoj jis rašo, kad bus LTV didžiulis banketas lapkr. 27 d., kitoj lapkr. 17 d. Maloniai prašau pataisyti ir atsilankyti į LTV balių lapkričio 17 d.

Ačiū Dirvai, kad remiate Chicagos Lietuvius Televiziją!

Su pagarba

Balys Brazdžionis

30 METŲ IŠEIVIJOJE

Dail. Jurgis Juodis, atžymėti 30 metų, išeivijoje, leidžia spalvotas tautinių paveikslų reprodukcijas (7x9):

1. Mano Tėvų žemė.
2. Laisvės Lietuvai.
3. Tėvynės Laisvė Nemari.
4. Kalantos mirtis.
5. Kovojančias Simas.
6. Margio pėdomis.
7. Kur bakūžė samano-ta.
8. Birštonas nakty.
9. Rytmetis Punioj.
10. Eisim broleliai namo.

KAINA: Viena reprodukcija — \$4.00.

Trys — už \$10.00.

Užsisakyti: Jurgis Juodis
214 Eldert La.
Woodhaven, N. Y. 11421

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SIMAS KUDIRKA ATVYKSTA Į CLEVELANDĄ

Susiorganizavęs lietuvių organizacijų komitetą pakvietė Simą Kudirką ir jo šeimą apsilankyti Clevelande.

Simas Kudirka kvietimą priėmė ir š. m. lapkričio 21 d., ketvirtadienį, atskrenda į Clevelandą. Aerodrome jį pasitiks Clevelando meras Ralph Perk, spaudos ir televizijos atstovai.

Tuo pat įvyks spaudos konferencija, o vakare 8 val. Naujosios parapijos salėje įvyks jo supažindinimas su Clevelando lietuvių visuomene.

Visi lietuviai maloniai kviečiami šiame susitikime dalyvauti.

Smulkiau apie susitikimą sekite kitą Dirvos laidą. Tėvynės Garsų ir Baltijos Aidu radijo programas.

• Clevelando šaulių kuopa lapkričio 17 d., sekmadienį, 4 v. v. Lietuvių Namuose šaukia informacinį susirinkimą.

NAUJI TEISININKAI

Marius ir Jūratė Jakuliai sėkmingai išlaikė Ohio Valstybinius Bar egzaminus teisės profesijoje dirbti.

Šiuo metu jie dar gilina spec. studijas New Yorke.

IDOMI PASKAITA

Penktadienį, lapkričio 15 d., 8:30 v. v. Cleveland Hts. bibliotekos patalpose 2345 Lee Road, buvęs sovietų laikraščio "Literaturnaja Gazeta" redaktorius Ilja Suslov skaitys paskaitą apie "Teisę būti kitokiui". Paskaitos tema pagrįsta sovietinio gyvenimo studijomis, smulkiau išdėstytomis Suslovo romane "Vakarykščias sniegas". Romanas apima 1940-1970 metų laikotarpį, kuriame Suslovas įrodinėja, kad sovietiško tipo totalitarinis režimas gamina moralinius degeneratus, todėl jame joks padorus žmogus negali gyventi. Po paskaitos redaktorius Suslovas atsakys į iškeltus klausimus.

Paskaitą rengia Konservatorių Klubas. Visi kviečiami atsilankyti. Įėjimas laisvas.

• Šventaragio, Vyt. Alanto istorinio romano II tomo, kuris leidžiamas Vilties leidyklos, jau atspausdintas ir yra rišykloje, pristatymas Clevelando lietuvių visuomenei įvyks š. m. gruodžio 7 d., šeštadienį, Lietuvių Namų salėje. Į pristatymą atvyksta autorius rašytojas

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS-BALIUS

IVYKS Š. M. LAPKRIČIO 23 D., 7 VAL. VAK., LIETUVIŲ NAMŲ SALEJE.

Meninę dalį atliks RAMOVĖS VYRŲ CHORAS, vadovaujamas JULIAUS KAZĖNO ir akompanuojant GENEI KARSOKIENEI.

BILIETO KAINA ASMENIUI 10 DOL., JAUNIMUI 5 DOL.

Prašome iš anksto užsisakyti vietas pas A. Jonaitį 531-4608, St. Astrauską 943-5948 ir P. Mainelį 692-1690.

Šokiams gros SERBŲ orkestras.

Rengia L.K.V.S RAMOVĖ CLEVELANDO SKYRIUS

Vytautas Alantas, buvęs Lietuvos Aido vyr. redaktorius, ir rašytojas Balys Gražulis, kuris kalbės apie šį monumentalų veikalą. Dalia Orantaitė skaitys ištrauką iš Šventaragio II tomo. Pristatymą rengia ALT S-gos Clevelando skyriaus valdyba.

Visi lietuviai maloniai kviečiami į šį pristatymą atsilankyti. Įėjimas veltui.

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJOS ŽINIOS

• Šv. Mišios lietuviškai yra laikomos paprastom dienom 7 v. v. ir šeštadieniais 7:30 val. ryte.

• Parapijos kavinė veikia kiekvieną sekmadienį. Rūpinasi židinetės. Čia malonu visiems susitikti.

• Naujas bažnyčios pečius kainavo \$4,860.00; aukų iki šiol surinkta \$3,439.05; trūksta \$1,420.95. Taigi, kiekviena auka labai laukiama.

• Senų drabužių vėjus bus nuo lapkričio 24 d. iki lapkričio 30 d. Užjauksime vargstančius ir pasidalinkime su jais tuo, ką turime. Dėvėjimui dar tinkamus, švartus drabužius parapijon atvežti galima nuo lapkričio 24 d.

• Šį mėnesį vyksta lietuviškos spaudos vėjus. Raginame visi savąją spaudą remti, laikraščius ir žurnalus užsiprenumeruoti. Parapijiečių patogumui prenumeratos priimamos klebonijoje. Klebonijos telefonas: 531-4263.

KAS NORI VAŽIUOTI Į FLORIDĄ?

K. Tijūnėlis, automobilių vyksta į Floridą ir mielai priimtų dar bendrakeleivį. Kas norėtų kartu važiuoti į Floridą, prašom skambinti jam tel. 486-4558.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 17 D. 10:30 v. tuo pat metu šv. Jurgio parapijos festivalis.

LAPKRIČIO 17 D. Šaulių informacinis susirinkimas.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Ruošia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 24 D. Kristaus Karaliaus šventė, Ruošia ateitininkai.

GRUODŽIO 1 D. Tėvynės Garsų radijo 25 metų sukakties banketas Lietuvių Namų salėje.

CLEVELANDAS BE ABIEJŲ SAVO DIENRAŠČIŲ

Clevelande leidžiamas amerikiečių rytinis dienraštis Plain Dealer visą praėjusią savaitę neišėjo dėl to laikraščio vadovybės ginčo su uniija, atstovaujančia redakcinį personalą ir vietos korespondentus. Uniija juos išvedė streiką, kada vadovybė nesutiko grąžinti dviejų unijos narių, kurių vienas buvo atleistas, kitas perkeltas į kitą darbą. Vienai unijai pikietuojant, dešimties kitų unijų nariai atsisakė ignoruoti pikietus. Leidėjai kreipėsi į federalinę teisimą, kad jis priverstų nestreikuojančių unijų narius grįžti darban, ketindami leisti laikraštį, kurį suredaguotų iš kitur atgabenti žurnalistai, nepriklausą unijai. Kol teismo eiga užsitęsė, popietinis dienraštis The Cleveland Press ėjo normaliai, pirmajame puslapyje po savo antraštės dėjo ir Plain Dealer antraštę ir kiekvienoje laidoje davė po keletą PD puslapių.

Teismas savo sprendimą paskelbė š. m. lapkričio 8 d. vakare, neversdamas kitų unijų grąžinti savo narius darban. Solidarizuodama streiko sustabdytam Plain Dealer, rytojaus rytą The Cleveland Press vadovybė sulaukė savo laikraščio leidimą ir neribotam laikui paleido visus dirbančiuosius. Jų unijos šį leidėjų žingsnį laiko nelegalių ir kečia byla valdžios įstaigose.

Kaip ilgai šie ginčai užsitęs, niekas nežino. Tuo tarpu viena aišku: milijoninio miesto gyventojai Clevelande laikinai negauna nei vieno, nei kito savo įprastinių dienraščių.

Negauna ir iš kitų miestų leidžiamų laikraščių, nes laikraščių išvežiotojai atsako pardavėjams pristatyti.

GRUODŽIO 7 D. ŠVENTARAGIO II tomo pristatymas visuomenei, dalyvaujant rašytojams Vyt. Alantui ir Balui Gražuliui Lietuvių Namų salėje.

GRUODŽIO 8 D. Vytauto Puškoriaus plano rečitalis, Ruošia Ateities klubas Liet. Namuose.

GRUODŽIO 15 D. Spaudos atgavimo sukakties minėjimas N. parapijos salėje, Ruošia LB.

GRUODŽIO 24 D. Pensininkų klubo bendros Kūčios.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų metų sutikimas Lietuvių Namuose, Ruošia LB Clevelando apylinkė.

1975 M.

SAUSIO 5 D. Šv. Kazimiero m. los mokinių kalėdinis pasirodymas ir popietė su užkandžiais.

SAUSIO 18-19 D. A. Galdiko paveikslų paroda, Ruošia ateitininkai.

VASARIO 1 D. Literatūros vakaras, Rengia moksleiviai ir studentai ateitininkai.

VASARIO 8 D. Tradicinis blynų balius, Rengia Pilėnų tunto skautų tėvų komitetas.

Vytauto D. šaulių rinktinės vėliava. Iš kairės – pirm. Vladas Išganaitis, vėliavos mecenatai – kūmai Marija Dapkienė ir Pranas Tomkus, š. moterų vadovė Stasė Cecevičienė ir rinkt. GT pirm. Algirdas Budreckas.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

nimą Lietuvoje. Jei tas tariamas kaltinimas lietuvių tik mane, absoliučiai nekreipčiau jokio dėmesio. Bet kai kartu įveliamas ir giliai patriotinio laikraščio vardas, tylėti negalima. Tad pirmiausia mane apkaltinusius prašau nurodyti, kuriamė Dirvos numeryje esu kaltinęs mūsų gyvus ar mirusius lietuvių patriotus? Jei tai viešai nebus paskelbta, tada kaltinimas nukryps ir mane apkaltinusius už šmeižto skelbimą.

KOVO 22 D. Kazuko mugė Nauj. parapijos salėje.

BALANDŽIO 5 D. ALIAS ir Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavarinis balius Lietuvių Namuose.

BALANDŽIO 6 D. Židniečių madų paroda Nauj. parapijos salėje.

BALANDŽIO 19 D. Grandinėlės šventinis vakaras-balius.

BALANDŽIO 26 D. Čiurlionio ansamblio 35 m. sukakties koncertas.

GEGUŽES 3-4 D. Ateitininkų šeimoms šventė.

GEGUŽES 16-18 D. Lituanistinio instituto suvažiavimas.

GEGUŽES 24-25 D. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos sukaktuvinis seimas ir banketas.

BIRŽELIO 1 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų pabaigutvių aktas N. parapijos salėje.

BIRŽELIO 22 D. Pensininkų klubo Joninių gegužinė.

Wanted 1st Class Skilled MACHINE TOOL REBUILDERS

Must be able to scrape. Must know complete machine and tool rebuilding.

Also

JOURNEYMEN MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Can earn \$10.00 per hour or more.

FRED MINGO
216-871-6340

(85-91)

• Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė Chicagoje, minėdama 20 metų šauliškos veiklos sukaktį, paskyrė \$25.00 Dirvai paremti. Ačiū.

• Nelson Rockefeller žmona operavo dr. Jerome A. Urban. Jis yra sūnus Brooklynio lietuvių tarpe labai populiarus prieš kelis metus mirusio lietuvių vaistininko.

• Mano žodynas lietuvių ir anglų kalba. Richard Scarry. Lietuvių kalbai pritaikė ir išleido JAV LB švietimo Taryba. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. Didelio formato, 92 psl. spalvotos iliustracijos. Kaina 5 dol. Gaunama šiuo adresu: A. Kareiva, 7030 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629.

EXPERIENCED TIRE MOLD MAKERS NEEDED FULL TIME VERTICAL BORING MILL HORIZONTAL BORING MILL MOLD STAMPER

Small shop atmosphere, good wages and benefits.
Call 216-724-9350 or 216-724-9359
OR APPLY TO
BARRON & BENSON INC.
1215 CURTIS ST.
AKRON, OHIO

(85-89)

DIE SINKER TOOL AND CUTTER GRINDER MAINTENANCE WELDER MAINTENANCE ELECTRICIAN

Must be qualified and experienced in one of the above jobs. Electrician must be qualified in industrial electrical trouble shooting and repair.

GOOD RATES AND BENEFITS COLUMBUS AUTO PARTS CO.

Hudson St. at North Freeway
Columbus, Ohio 43211
(614) 267-4971

Contact Personnel (85-87)

GENERAL FACTORY LIGHT ASSEMBLY

ENGLISH NOT NECESSARY. STEADY WORK AND COMPANY BENEFITS.

THE MINTZ CO.

11610 E. 116th AVE.
CLEVELAND, OHIO
216-721-4848

(85-87)

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERA VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SVEIKINAME NAUJUS DIRVOS SKAITYTOJUS

Pradėjus vąj, patys ar savo pažįstamų paraginti užsiprenumeravo Dirvą šie asmenys:

Dalia Martus, St. Croix, Virgin Island.
Rasa Valaitis, Cleveland, Ohio.
Patricia Ralph, Mentor, Ohio.
Antanas Kuprys, Hartford, Conn.
Mindaugas Šelmis, Etobicoke, Canada.
Jonas Balčiūnas, Toronto, Canada
Frances Machils, Willowick, Ohio.
Elena Muchlia, Los Angeles, Ca.
Viktoras Lesniauskas, Palatin, Ill.
Juozas Juozaitis, Juno Beach, Fla.
Kazys Bartys, Elizabeth, N. J.
Petronėlė Seniūnas, Grand Rapids, Mi.
Jadvyga Mikužis, Grand Rapids, Mi.
John Tierney, Stow, Ohio.
V. A. Kulpavičius, Palm Beach, Fla.
Petras Vasiliauskas, Woodhaven, N. Y.
Sophia Grudzys, Kent, O.
Jonas Vyšniauskas, Oklahoma City, Okl.
Marius Jakulis, New York, N. Y.
Melvina Paulauskas, Daytona Beach, Fla.
Steponas Stirbys, Chicago, Ill.

Visus šiuos asmenis maloniai sveikiname įsijungusių į gausią Dirvos skaitytojų šeimą.

• **ALT S-gos Clevelando** skyriaus valdyba visą rengto Dirvai paremti balius pelnė, sumoje \$1,158.42, įteikė Vilties Draugijai, tuo padidindama savo įnašą, kuris šiuo metu yra \$5,166.66. Už tokią didelę paramą skyriaus valdybai nuoširdžiai dėkojame.

• **Los Angeles Lietuvių Fondo** vąjaus komitetas ruošia parengimą š. m. lapkričio 30 d. 7 v. v. lietuvių parapijos salėje. Įėjimas 8 dol., bet kurie naujai ar papildomai bus paaukoję Lietuvų Fondui bent šimtą ar daugiau, tiems įėjimas į parengimą veltui.

• **Kristina Švarcaitė**, baigusi Mascoutah High School dabar studijuoja biznį Eastern Illinois University Charleston, Illinois.

• **Dr. K. Bobelis** lapkričio 6 d. įvykusiame naujai sudarytos Amerikos Lietuvių Tarybos posėdy vienbalsiai perrinktas pirmininku naujai kadencijai. Posėdy buvo aptarta antroji laisvinimo konferencija, kuri įvyks 1975 m. pradžioje. Posėdy dalyvavo: dr. K. Bobelis, T. Blinstrubas, dr. K. Šidlauskas, kun. A. Stašys, dr. V. Šimaitis, J. Skorubskas, A. Pakalniškis, E. Vilimaitė, T. Kuzienė, E. Smilgys, A. Jonikas, I. Blinstrubienė, kun. dr. J. Prunskis.

• **Dr. Vaclovas Paprockas** ir ponis lapkričio 18 išskrenda į gydytojų konvenciją Londone, Anglijoje, kur išbus virš savaitės.

• **Dail. Romas ir Jūra Viesulai** susilaukė dukters Austės Neringos, kuri gimė rugsėjo 6 d. Romoje, Italijoje. Austė buvo pakrikštyta šv. Petro Bazilikoje lietuvių koplyčioje, Romoje, Italijoje. Tai pirmas toks įvykis lietuvių koplyčioje. Krikštijo prel. L. Tulaba, o krikšto tėvais buvo p. G. Pignatelli - Lozoraitienė ir kun. R. Veselauskas.
R. ir J. Viesulai jau augina du sūnus. Dail. R. Viesulas profesorijauja universitete Philadelphiaje.

A. A.

JUOZUI GAIŽUČIUI

mirus, brolių KAZĮ GAIŽUTĮ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Antanas ir Agnė
Jonaičiai
ir
SLA 136 Kuopa

MARCELEI PETRAITIENEI

Lietuvoje mirus, jos sūnui PRANUI PETRAIČIUI ir šeimai reiškiamo gilią užuojautą

Vita, Algirdas ir Edvardas
Andrašiūnai

PARAMA DIRVAI

Atsiliepdami į prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

Jonas Jurkūnas, Chicago \$25.00
John Reedy, Elizabeth 22.00
Kostas Ramonas, Chicago 22.00
Petras Bulke,
Hamilton, Ont., Canada 20.00
Jadzė ir Vladas Dautai,
Willoughby Hills, Ohio 20.00
Feliksas Andriūnas,
Wyincote, Pa. 15.00
R. Budrys, New York 15.00
Petras Pagojus, Detroit 15.00
Stasys Pakauskas,
Windsor, Ont., Canada 12.00
Antanas Šošė, Chicago 10.00
Danutė Januta,
Berkley, Ca. 10.00
Jurgis Juodis,
Woodhven, N. Y. 10.00
P. Petrušaitis, Racine Wis. 10.00
H. Kmitas, Los Angeles 10.00
Vaclovas Dzugas,
Omaha, Neb. 10.00
X. Y., Cleveland 10.00
Pijus Vaičaitis, Largo, Fl. 10.00
Bronius V. Galinis,
Norwell, Ma. 10.00
Leonas Barmus, Chicago 10.00
Vytautas Česnavičius,
Brooklyn, N. Y. 10.00
Dr. K. Kisieliū, Sidney, 10.00
Vytautas Girnius, Chicago 10.00
Pranas Kašuba, Cicero 10.00
Kazys Krulikas,
Richmond Hill, N. Y. ... 10.00
Aleksas Šeštokas, Chicago 10.00
Lijolė Židonytė,
New Haven, Conn. 10.00
J. Chmieliauskienė,
Los Angeles, Ca. 10.00
Ed. Balceris, Los Angeles 10.00
A. S. Vengris, Chicago .. 10.00
Juozas Vadopolas, Cicero 7.00
Simas Radzys, Chicago, Ill. 6.00
Juozas Guzulaitis, Omaha 6.00
A. Pilipavičius,
Juno Beach, Fla. 5.00
Jonas Liorentas,
Hollywood, Fla. 5.00
F. Janonis, Brockton, Ma. 5.00
E. G. Songinas, Chicago 5.00
Vyt. Grauzinis, Chicago, Il. 5.00
Juozas Tumas,
Oak Lawn, Il. 5.00
Mykolas Klimas,
Brockton, Mass. 5.00
Kazys C. Leknius, Detroit 5.00
J. V. Černius, Upland, Ca. 5.00
Felicionas Gaudušas,
Chicago, Ill. 5.00
Konstantinas Petrauskas,
Chicago, Ill. 5.00
Algirdas P. Muliolis,
Euclid, Ohio 5.00
Andrius Bliudžius, Detroit 5.00
Rokas Petkevičius,
Lewiston, Maine 5.00
Petras Bakūnas, Baltimore 5.00
Jonas Švoba,
Madison Hts., Mich. .. 5.00
Alfonas Krakauskas,
Chicago, Ill. 5.00
Motiejus Vaišnys,
Ocean City, N. J. 3.00
Anna Davidonis, Phila., Pa. 2.00
Marijus Blynas, Cleveland 2.00
Pranas Ambrasas, Euclid 2.00
Juozas Salučka, Rockford 2.00
Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

• **Lietuvių Veterinarijos** gydytojų draugijos valdyba rengia draugijos veiklos 25 metų paminėjimą š. m. gruodžio 7 d. 7 v. v. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje. Programoje numatyta trumpa akademija, vakarienė ir šokiai.

• **Jadvyga Chmieliauskienė**, Los Angeles, Ca., siųsdama Dirvai paremti auką 10 dol., rašo: "Džiaugiuos, kad laikraštis vis tobulėja". Ačiū.

• **K. Žukauskas**, Beverly Shores, Ind., Dirvai paremti atsiuntė auką 20 dol. Ačiū.

• **Wisconsin Lietuvių** Die-nai rengti komitetas, per vicepirmininką M. Tamulėną, iš gautojo šiais metais pelno, skirstant spaudai, Dirvai paremti atsiuntė 10 dol. Ačiū.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės iškilmėse Chicagoje programą atliko Kar. Juozapavičius šaulių kuopos trio. Iš dešinės - komp. Alfonsas Mikulskis, L. Čaplickienė, N. Braziulienė, O. Mikulskienė, muz. G. Karsokienė, program vado-vas Alg. Budreckas, š. Jolanta Jazarskytė ir š. moterų vadovė S. Cecevičienė.

C. Genučio nuotrauka

• **TIK** neseniai šioje skiltyje rašiau, kaip žaibiškai dirba ir žinias perduoda didieji amerikiečių dienraščiai. Bet lapkričio 5, tą istorinę dieną, kai iš sovietinės imperijos į New Yorką atvyko Simas Kudirka su šeima, mūsų 'Margučio' radijas, informuodamas klausytojus apie Simo Kudirkos ir jo šeimos atvykimą į New Yorką, pralenkė net amerikiečių dienraščius Chicagoje. Žinia, kad S. Kudirka jau išvyko iš Maskvos, sužinojau lapkričio 5 d. rytą iš Draugo red. Al. Barono. Kažkas tą žinią nugirdęs per amerikiečių radiją. Po to specialus kursas mokykloje, kelionė iš vidurmesčio į namus ir vakarop susirūpinimas žinių surinkimu "7 Dienų..." skilčiai, kurią rašau trečiadienį rytais. Paskambino LŽS cv pirm. kun. J. Vaišnys ir paprašė vakarop užsukti pas jį. Pas jį ir sužinojau, jog Margutis pranešęs klausytojams, kad S. Kudirka su šeima jau New Yorke, kad juos pasitikę apie 30 žmonių, kad visi esą sveiki ir laimingi. Nieko nelaukęs skubėjau nusipirkti Sun-Times dienraštį ir sužinoti daugiau informacijų, nes Margučio radijo programos, dabar perduodamos 5-6 val. p.p., nepaklausiau. Nusipirkęs Sun-Times dienraščio 5 val. p.p. žaliąją laidą, 14 psl. radau didelę antraštę "Lietuviai jūrininkas atvyksta į JAV?" Antraštė buvo su klausuku ir dienraščio redakcija iš savųjų šaltinių tuo metu dar nebuvo šimtaprocentiniai patyrusi ar S. Kudirka su šeima tikrai jau atvyko, ar ne. Gi tą pačią valandą mūsų Margutis kaip tik pranešė klausytojams Kudirkų atvykimo žinią ir net smul-

kesnius jų sutikimo faktus. Tadgi lietuviška radijo valandėlė šiuo atveju pralenkė informacijos greitime amerikiečių dienraštį.

• **VAKARE**, atsiradęs namuose, apie 11 val. prisiskambinau į Margutį, kurio telefono linijos iki tol vis buvo užimtos. Atsiliepė pats Margučio vedėjas P. Petrutis, žaibiškos veiklos ir iniciatyvos žmogus. Paklausiau naujienų apie S. Kudirką ir jo šeimą. P. Petrutis pabrėžė, kad tik neseniai telefonu kalbėjęs su pačiu S. Kudirka, S. Kudirka, vos pasiekęs laisvą Amerikos žemę, paprašė jo paleidimu labiausiai besirūpinusiam Illinois kongresmanui R. Hanrahan perduoti šį, pažodžiui užrašytą, sveikinimą: "Aš nuoširdžiai sveikinu Jus ir šį didingą kraštą - mano motinos gimtinę. Dėkui Jums už Jūsų kovą dėl mano išlaisvinimo iš Sovietų barbariškumo. Esu tikras, kad netrukus susitiksiu Jus ir paspausiu Jums ranką. Aš noriu perduoti Jums, Jūsų šeimai ir kraštui geriausius linkėjimus. Noriu palinkėti Jums ir Jūsų didingai valstybei laimėti šiose sunkiose dienose prieš komunizmą. Tikiu, kad ateityje aš galėsiu padėti Jums iškovoti laisvę Pabaltijo tautoms..."

• **TĄ dieną**, kai Simas Kudirka su šeima pasiekė laisvą Ameriką, daugelyje vietų vyko rinkimai. Perrenkamųjų tarpe buvo ir Illinois kongresmanas R. Hanrahan, dėjęs didžiausias pastangas išgelbėti S. Kudirką ir jo šeimą. Bet toji triumfo diena Kudirkos šeimai ir laisvėje gyvenančiai lietuvių išeivijai sudavė skaudų smūgį mūsų bičiuliui Kongr. R.

Hanrahanui, nes jis labai nedidele balsų mažuma pralaimėjo rinkimus. Trečiadienio rytą, sėsdamas rašyti šios apžvalgos, apie praėjusius rinkimus pasikalbėjau su kai kuriais žmonėmis, buvusiais arti kongr. R. Hanrahan. Iš jų patyriau rinkimų rezultatus bei nuotaikas. Tik ka suvesta statistika rodė, kad mūsų draugas pralaimėjo net tirščiausiai lietuvių apgyventuose precinctuose. Reiškia, kad visi lietuviai už jį nebalsavo, nors kongresmanas lietuvių reikalais proporcingai gal daugiausiai rūpinosi. Tai tikrai skaudi ir netikėta ironija, jei toji, jo rinkiminėje būstinėje turima balsavimo statistika yra šimtaprocentiniai autentiška.

• **ILLINOIS** universitete lietuvių literatūrą bei dramą studijuoja studentai šiuo metu šalia kitų lietuvių dramaturgų gyvenančių tėvynėje ir išeivijoje, plačiai nagrinėja ir JAV LB Kultūros Tarybos pirm. rašt. Anatolijaus Kairio, vieno iš produktyviausių išeivijos dramaturgų, kai kurias dramas. Anat. Kairys daugumai pažįstamas ne tik kaip rašytojas, bet taip pat kaip plačių užmojų kultūrinio dirvonų purentojas. Jam būnant LB Kultūros Fondo pirmininku, Chicagoje buvo surengti du Teatro festivaliai. Dabar gi A. Kairys, būdamas dar aukštesnėse pareigose LB institucijose, su talka ruošia III-jį Teatro festivalį Chicagoje lapkričio 27-gruodžio 1 d.d. Apie tai plačiau kitą kartą.

• **LIETUVIŲ** žurnalistų centro valdyba, ruošdama spaudos balius, nekartą buvo svarsčiusi Vyt. Kasniūno iškeltą pasiūlymą: pasikviesti iš Kalifornijos Br. Raila, kad jis padainuotų spaudos valsa, nes Br. Raila turis gražų balsą ir savą metu yra lankęs konservatoriją. Todėl kai pas J. Karvelį išgirdau 1934 m. išleistą plokštelę su joje dainuojamu spaudos valsu, automatiškai pagalvojau, kad ten dainuoja Br. Raila. Pasirodė, ten dainavo ne Raila, bet Šabaniauskas. Spaudos valso žodžiai gi parašyti Br. Railos. Už klaidą skaitytojų atsiprašau.

• **NAUJIENOSE** Chicagoje neseniai įsisteigęs Spaudos klubas, šalia kitų apkalmino ir mane, kad aš Dirvoje rašas "agitpropinius" straipsnius ir išjuokias tuos, kurie rašo apie sunkų gyve (Nukelta į 7 psl.)

LŠST apdovanoti visuomenės veikėjai ir šauliai, kuriems buvo įteikti garbės ženklai minint Vytauto D. šaulių rinktinę 20 metų veiklos sukaktį. Iš kairės - pulk. J. Švedas, pulk. K. Ališauskas, J. Tamulis, dr. K. Bobelis, kpt. A. Juskevičius, P. Beinoras, V. Petronienė, P. Aglinskis ir K. Jakštas. C. Genučio nuotrauka